

Ujawnienia dotyczące adekwatności kapitałowej Banku 2009 r.



RAIFFEISEN BANK POLSKA S.A.

ul. Piękna 20

00 – 549 Warszawa

Zgodnie z Uchwałą Nr 385/2008 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 17 grudnia 2008 r. w sprawie szczegółowych zasad i sposobu ogłaszania przez banki informacji o charakterze jakościowym i ilościowym dotyczących adekwatności kapitałowej oraz zakresu informacji podlegających ogłaszaniu.

Spis treści

1. Najważniejsze informacje ekonomiczno-finansowe Grupy Raiffeisen.....	5
2. Informacje ogólne	6
3. Cele i zasady polityki zarządzania ryzykiem w Grupie Kapitałowej Raiffeisen Bank Polska S.A.	8
3.1 Wprowadzenie	8
3.2 Ryzyko kredytowe.....	9
3.2.1 Ryzyko koncentracji	13
3.2.2 Ryzyko kredytowe kontrahenta	14
3.3 Ryzyko rynkowe	16
3.3.1 Ryzyko walutowe	17
3.3.2 Ryzyko stopy procentowej	18
3.3.3 Ryzyko płynności	20
3.4 Ryzyko operacyjne	22
3.5 Struktura organizacyjna.....	23
3.6 Systemy raportowania i pomiaru ryzyka.....	30
3.7 Zasady polityki stosowania zabezpieczeń i ograniczania ryzyka.....	31
4. Informacje dotyczące struktury funduszy własnych.....	32
5. Informacje dotyczące adekwatności kapitałowej	34
5.1 Kapitał Ekonomiczny	34
5.2 Proces zarządzania kapitałem.....	36
5.3 Kalkulacja wymogu regulacyjnego	37
6. Ryzyko kredytowe.....	38
6.1 Definicja niewypłacalności.....	38
6.2 Utrata wartości	39
6.3 Wartość łącznego zaangażowania kredytowego	40
7. Ryzyko koncentracji.....	42
8. Ekspozycje z rozpoznaną utratą wartości i przeterminowane.....	50
9. Ryzyko kredytowe kontrahenta w księdze handlowej	53
10. Ekspozycje kapitałowe nieuwzględnione w portfelu handlowym.....	54
11. Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka operacyjnego	55
12. Ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej	55
13. Ekspozycje sekurytyzacyjne.....	57
14. Cesja należności	58

Spis tabel

Tabela 1.	Wyniki scoringowe a grupy ratingowe	10
Tabela 2.	Wartość składników funduszy własnych	32
Tabela 3.	Potencjalnie materialne rodzaje ryzyka	34
Tabela 4.	Informacje liczbowe dotyczące wymogu regulacyjnego i adekwatności kapitałowej	37
Tabela 5.	Zaangażowanie kredytowe w podziale na klasy ekspozycji.....	40
Tabela 7.	Struktura geograficzna ekspozycji kredytowych w ujęciu jednostkowym	42
Tabela 8.	Struktura geograficzna ekspozycji kredytowych w ujęciu skonsolidowanym.....	43
Tabela 9.	Struktura branżowa ekspozycji kredytowych w ujęciu jednostkowym.....	44
Tabela 10.	Struktura branżowa ekspozycji kredytowych w ujęciu skonsolidowanym	46
Tabela 11.	Struktura ekspozycji według okresów zapadalności w ujęciu jednostkowym	48
Tabela 12.	Struktura ekspozycji według okresów zapadalności w ujęciu skonsolidowanym.....	49
Tabela 13.	Zestawienie należności w ujęciu jednostkowym	50
Tabela 14.	Zestawienie należności w ujęciu skonsolidowanym	51
Tabela 15.	Uzgodnienia zmiany stanów korekt wartości i rezerw z tytułu ekspozycji z rozpoznaną utratą wartości	52
Tabela 16.	Informacje dotyczące ryzyka kredytowego kontrahenta w ujęciu skonsolidowanym	53
Tabela 17.	Ekspozycje kapitałowe nieuwzględniane w portfelu handlowym.....	54
Tabela 18.	Wartości VAR (w tys. PLN, termin utrzymywania 10 dni, poziom ufności 99%).....	55
Tabela 19.	Ryzyko stopy procentowej – BPV (w tysiącach EUR).....	56
Tabela 20.	Należności objęte sekurytyzacją w ujęciu jednostkowym.....	58
Tabela 21.	Należności objęte sekurytyzacją w ujęciu skonsolidowanym	58

Spis schematów

Schemat 1.	Etapy procesu kalibracji	10
Schemat 2.	Jednostki organizacyjne Centrali Banku, oraz Raiffeisen Leasing SA. uczestniczące w procesie zarządzania ryzykiem	23
Schemat 3.	Schemat organizacyjny Centrali Banku	24
Schemat 4.	Struktura organizacyjna Raiffeisen-Leasing Polska S.A.	25
Schemat 5.	Podział zadań w procesie zarządzania ryzykiem pomiędzy Departamentami Raiffeisen Bank Polska S.A.	26
Schemat 6.	Struktura organizacyjna Departamentu Zarządzania Ryzykiem Kredytowym	27
Schemat 7.	Struktura organizacyjna Departamentu Zarządzania Ryzykiem	28
Schemat 8.	Alokacja kapitału ekonomicznego w Banku	35
Schemat 9.	Działania mające na celu redukcję ryzyka podejmowane w Raiffeisen Bank Polska S.A. i Raiffeisen-Leasing Polska S.A.	36

Dokument stanowi realizację Polityki Informacyjnej w zakresie ogłaszania przez Grupę Kapitałową Raiffeisen Bank Polska S.A informacji o charakterze jakościowym i ilościowym dotyczących adekwatności kapitałowej oraz zakresu informacji podlegających ogłaszaniu, wynikającej z postanowień Uchwały Nr 385/2008 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 17 grudnia 2008 roku.

Występujące w dokumencie określenia oznaczają odpowiednio:

Bank lub Jednostka Dominująca – Raiffeisen Bank Polska S.A.

Jednostka Zależna – Raiffeisen Leasing Polska S.A.

Grupa – Grupa Kapitałowa Raiffeisen Bank Polska S.A.

Grupa RZB – Grupa Kapitałowa Raiffeisen Zentralbank Oesterreich AG, w skład której wchodzi między innymi banki kontrolowane przez Raiffeisen International Bank Holding AG i RZB z Europy Środkowej i Wschodniej, oddziały zagraniczne RZB, austriackie instytucje finansowe oraz inne instytucje wspomagające.

Uchwała - Uchwała Komisji Nadzoru Finansowego Nr 380/2008 z dnia 17 grudnia 2008 roku.

Bank stosuje do wyliczania wymogów kapitałowych z tytułu ryzyka kredytowego, rynkowego i operacyjnego metodę standardową określoną w Uchwale.

Grupa złożyła wniosek o wydanie zgody na stosowanie metody zaawansowanej do wyliczania wymogu z tytułu ryzyka kredytowego. W dniu 30 grudnia 2008 r. uzyskała warunkową zgodę na jej stosowanie nie wcześniej niż od roku 2010. Wdrożenie metody jest uzależnione od spełnienia warunków zdefiniowanych przez Komisję Nadzoru Finansowego.

O ile nie podano inaczej, wszystkie dane liczbowe zaprezentowano według stanu na dzień 31 grudnia 2009 roku, w tys. PLN, dane zaprezentowano w ujęciu jednostkowym i skonsolidowanym.

1. Najważniejsze informacje ekonomiczno-finansowe Grupy Raiffeisen

Nazwa	Ujęcie Jednostkowe	Ujęcie skonsolidowane
	(w tys. zł)	
Fundusze własne banku	2 326 534	2 725 737
Fundusze podstawowe	2 173 019	2 459 535
Fundusze zasadnicze	1 558 143	1 650 564
Kapitał rezerwowý	47 522	247 207
Wynik finansowy netto	117 733	143 339
Pożyczki podporządkowane	268 000	268 000
Kapitał Ekonomiczny	1 331 247	1 388 999
RWA	15 725 120	19 927 795
Wymogi kapitałowe z tytułu ryzyka kredytowego	1 258 010	1 594 224
Wymogi kapitałowe z tytułu ryzyka rynkowego	12 824	12 824
Wymogi kapitałowe z tytułu ryzyka operacyjne	152 786	174 088
Wymogi kapitałowe z tytułu ryzyka walutowego	0	0
Ekspozycje kapitałowe	141 615	28 934
Należności z rozpoznaną utratą wartości	662 452	1 147 603
Salda korekt wartości i rezerwy	549 435	704 631
Należności objęte sekurytyzacją	1 058 237	1 599 330
	(w %)	
ROE brutto	6,61	8,87
ROE Netto	5,28	6,68
ROA Netto	0,56	0,53
CIR	57,4	53,13
CIR bez amortyzacji	52,37	47,94
Współczynnik wypłacalności	13,07	12,24

2. Informacje ogólne

Raiffeisen Bank Polska S. A. jest instytucją finansową działającą w Polsce na podstawie licencji bankowej wydanej w 1991 roku przez Komisję Nadzoru Finansowego.

Właścicielem 100% udziałów w Banku jest Spółka holdingowa Raiffeisen International Bank-Holding AG (RI). RI jest jednocześnie podmiotem zależnym Raiffeisen Zentralbank Österreich AG (RZB).

Raiffeisen Zentralbank Österreich AG został utworzony w Wiedniu w 1927 r. i jest obecnie trzecim co do wielkości bankiem w Austrii, a jednocześnie liderem bankowości komercyjnej i inwestycyjnej.

Wizja i strategia rozwojowa Grupy RZB zakłada osiągnięcie pozycji lidera w bankowości detalicznej i korporacyjnej w Europie Środkowej i Wschodniej. W tym celu, RZB utworzył w swojej Grupie spółkę holdingową Raiffeisen International Bank Holding AG (RI). Przedmiotowa Spółka nabywa udziały w już istniejących instytucjach kredytowych i firmach inwestycyjnych oraz zakłada nowe podmioty, w szczególności w Europie Środkowej i Wschodniej.

Inwestycje RI w Polsce mają za zadanie zapewnić polskim klientom dostęp do kompleksowych usług finansowych, świadczonych przez podmioty, których wartościami są:

- zorientowanie na potrzeby klienta,
- zwiększanie wartości dla akcjonariuszy,
- kierowanie się normami etycznymi.

Jednostki powiązane z Grupą to:

- **Jednostka dominująca najwyższego szczebla** - Raiffeisen Zentralbank Oesterreich AG.
- **Jednostki dominujące pośredniego szczebla** - Raiffeisen International Beteiligungs GmbH 100% udziałów w tej spółce posiada Raiffeisen Zentralbank Oesterreich AG, Cembra Beteiligungs GmbH, 100% udziałów w tej spółce posiada Raiffeisen International Beteiligungs GmbH.
- **Jednostka dominująca wobec Banku** - Raiffeisen International Bank-Holding AG, 68,5 % akcji tej spółki jest własnością Cembra Beteiligungs GmbH; 31,5 % akcji znajduje się w wolnym obrocie.
- **Jednostki zależne wobec Banku**- Raiffeisen Financial Services Polska Sp. z o.o., Raiffeisen Leasing Polska S.A. ,Telpol 3 S.A.
- **Pozostałe jednostki powiązane** – podmioty kontrolowane przez Raiffeisen International Bank-Holding AG oraz Raiffeisen Zentralbank Oesterreich AG oraz Raiffeisen Insurance Agency Sp. z o.o. będąca jednostką zależną wobec Raiffeisen Leasing Polska S.A.

Jednostki zależne to jednostki, w odniesieniu do których Grupa ma zdolność kierowania ich polityką finansową i operacyjną, co zwykle towarzyszy posiadaniu większości ogólnej liczby głosów w organach stanowiących. Przy dokonywaniu oceny, czy Grupa kontroluje daną jednostkę uwzględnia się istnienie i wpływ potencjalnych praw głosu, które w danej chwili można zrealizować lub zamienić. Jednostki zależne podlegają konsolidacji metodą pełną od dnia przejścia nad nimi kontroli przez Grupę. Konsolidacja jednostek zależnych ustaje z dniem utraty kontroli. Polityka rachunkowości jednostek zależnych jest dostosowana do polityki rachunkowości Grupy.

Skonsolidowanym sprawozdaniem finansowym Grupy Kapitałowej Raiffeisen Bank Polska S.A. objęto: Bank, spółkę Raiffeisen Leasing Polska S.A. oraz Raiffeisen Insurance Agency Sp. z o.o. Spółki Raiffeisen Financial Services Polska Sp. z o.o. i Telpol 3 S.A. zostały wyłączone z konsolidacji ze względu na ich nieistotność dla właściwego obrazu sytuacji finansowej Grupy, są one prezentowane jako aktywa finansowe dostępne do sprzedaży zgodnie z MSR 39.

Cechą charakterystyczną działania Grupy w Polsce jest ścisła współpraca podmiotów. Taka sytuacja umożliwia bowiem zapewnienie klientom Grupy szerokiej gamy usług takich jak:

- bankowość detaliczna oraz korporacyjna,
- działalność inwestycyjna,
- leasing oraz faktoring.

Raiffeisen Bank Polska S.A. koncentruje się na obsłudze średnich i mniejszych firm oraz polskiej klasy średniej. Posiada także rozbudowaną ofertę produktów i usług dla dużych przedsiębiorstw.

W ramach bankowości detalicznej i korporacyjnej klientom Banku oferowane są produkty: depozytowe, lokacyjne, kredytowe i gwarancje. Bank posiada w swojej ofercie również bogatą gamę produktów rozliczeniowych i oszczędnościowo-rozliczeniowych.

W ramach działalności inwestycyjnej Banku dokonywane są operacje na instrumentach finansowych, na rynku pozagiełdowym. Bank umożliwia klientom za swoim pośrednictwem udział w obrocie wybranymi instrumentami finansowymi. Bank prowadzi także usługi inwestycyjne (np. prowadzenie rachunku papierów wartościowych) dla swoich klientów.

W ofercie Banku znajdują się wszystkie odmiany faktoringu: faktoring niepełny, faktoring pełny, faktoring z ubezpieczeniem, faktoring samorządowy i faktoring odwrotny.

Specjalizacją Raiffeisen-Leasing Polska S.A. jest leasing środków transportu. Przedmiotem leasingu są również środki trwałe, m.in. nieruchomości, środki transportu, maszyny i urządzenia.

Nie występują istotne istniejące lub przewidywane przeszkody natury prawnej lub praktycznej, w szybkim przekazaniu funduszy własnych albo spłacie zobowiązań między podmiotem dominującym, a podmiotami zależnymi działającymi w ramach Grupy.

W podmiotach zależnych nie objętych konsolidacją nie występuje niedobór kapitału.

3. Cele i zasady polityki zarządzania ryzykiem w Grupie Kapitałowej Raiffeisen Bank Polska S.A.

3.1 Wprowadzenie

Grupa Kapitałowa Raiffeisen Bank Polska S.A. stosuje w swojej działalności aktywne podejście do zarządzania ryzykiem polegające na jego identyfikacji, pomiarze, monitorowaniu i ograniczaniu.

Grupa kieruje się zasadą, że efektywny system zarządzania i kontroli ryzyka jest oparty na trzech, dopasowanych elementach:

- strukturze organizacyjnej – obejmującej podział zadań i kompetencji, w tym wyraźne wskazania funkcji realizowanych przez poszczególne jednostki organizacyjne w procesie zarządzania i kontroli ryzyka,
- metodach monitoringu, pomiaru i szacowania ryzyka – stanowiących warunek prawidłowej identyfikacji przez Grupę ponoszonego ryzyka,
- działaniach skoncentrowanych na wykorzystaniu nowoczesnych technik zabezpieczania i transferu ryzyka w celu dostosowania rodzaju i profilu ryzyka podejmowanego przez Grupę do apetytu na ryzyko wyrażonego w przyjętych planach strategicznych.

Struktura systemu zarządzania ryzykiem w Grupie jest szczegółowo opisana w dalszej części opracowania (Patrz Pkt. 3.5)

Polityka Grupy w zakresie zarządzania adekwatnością kapitałową ma na celu uzyskanie zaplanowanego ROE (zwrotu z kapitału) z jednoczesnym zachowaniem poziomu kapitału, który jest wystarczający do spełnienia wymagań obowiązujących przepisów i prowadzonej działalności.

Proces zarządzania adekwatnością kapitałową jest szerzej opisany w dalszej części opracowania (Patrz Pkt. 5)

Zgodnie z uchwałą KNF Nr 380/2008 Grupa stosuje poniższe podejście do zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyk:

- **Ryzyko kredytowe:** metoda standardowa (Patrz Pkt. 3.2) (zgoda na stosowanie metody zaawansowanej (IRB) jest udzielona od 2010 r. pod warunkiem, że luki stwierdzone w trakcie procesu nadzoru zostaną uzupełnione), w tym:
 - **ryzyko koncentracji** (Patrz Pkt.3.2.1).
 - **ryzyko kredytowe kontrahenta:** metoda standardowa (Patrz Pkt. 3.2.2)
- **Ryzyko rynkowe:** (Patrz Pkt. 3.3). w tym:
 - **ryzyko walutowe:** metoda standardowa (Patrz Pkt. 3.3.1).
 - **ryzyko stopy procentowej:** (Patrz Pkt. 3.3.2).
 - **ryzyko płynności** (Patrz Pkt. 3.3.3).
- **Ryzyko operacyjne:** metoda standardowa (Patrz Pkt. 3.4).

Szczegółowy opis procesów zarządzania oraz zasad polityki stosowanej w odniesieniu do poszczególnych rodzajów znajduje się w dalszej części opracowania.

3.2 Ryzyko kredytowe

Celem zarządzania ryzykiem kredytowym jest zwiększenie bezpieczeństwa prowadzonej przez Bank działalności kredytowej, poprzez zapewnienie najwyższej jakości ocen ryzyka kredytowego i efektywności podejmowania decyzji kredytowych, jak również skutecznego procesu monitorowania zaangażowania kredytowego wobec indywidualnego klienta i portfela kredytowego Grupy.

W odniesieniu do indywidualnego klienta, monitorowaniu podlega jego sytuacja ekonomiczno-finansowa, przebieg wykorzystania i spłaty kredytu, ustanowione zabezpieczenia oraz powiązania kapitałowo-organizacyjne klienta. Wdrażane i modyfikowane procedury w tym zakresie mają na celu identyfikację zagrożeń oraz podejmowanie działań odpowiadających zmianom ryzyka.

Monitorowanie ryzyka kredytowego na poziomie portfela obejmuje sporządzanie regularnych, okresowych analiz dotyczących portfela kredytowego Grupy, zapewniających identyfikację niekorzystnych tendencji i koncentracji oraz wykonywanie doraźnych przeglądów tego portfela, związanych przede wszystkim ze zmianami w otoczeniu zewnętrznym.

Stosowane przez Grupę procedury monitorowania ryzyka kredytowego obejmują również zasady monitorowania ustanowionych zabezpieczeń. W ramach monitoringu przeprowadzane są okresowe przeglądy zabezpieczeń. Zakres i częstotliwość tych przeglądów uzależniona jest od rodzaju przedmiotu zabezpieczenia i obejmuje: wartość zabezpieczenia i jej zmiany w okresie od ostatniego przeglądu, prawidłowość, kompletność i ważność dokumentów związanych z ustanowionym zabezpieczeniem oraz dokumentów ubezpieczeniowych dotyczących zabezpieczeń rzeczowych (przebieg polis ubezpieczeniowych, sposobów ich opłacania, terminów ważności).

Ekspozycja na ryzyko kredytowe Grupy wynika głównie z prowadzonej działalności kredytowej oraz w mniejszym stopniu ze sprzedaży i operacji dokonywanych w ramach portfela handlowego, instrumentów pochodnych oraz udziału w transakcjach płatniczych i rozliczeniach papierów wartościowych na rachunek Grupy oraz na rachunek klientów Grupy.

Grupa stosuje wewnętrzne procedury pozwalające określić poziom ryzyka kredytowego wiążącego się z przyznaniem danemu klientowi kredytu lub innych usług obciążonych ryzykiem kredytowym oraz stopień akceptowalności tego ryzyka. Procedury te tworzone są zgodnie ze standardami obowiązującymi w Grupie RZB. Wdrażane i modyfikowane procedury w tym zakresie mają na celu identyfikację zagrożeń oraz podejmowanie działań odpowiadających zmianom ryzyka.

Grupa posiada jasny i przejrzysty system kompetencji kredytowych zbudowany na wielostopniowym systemie komitetów kredytowych o różnych, ściśle określonych kompetencjach. Każda osoba zaangażowana w proces podejmowania decyzji odpowiada za ryzyko i zwrot z transakcji będącej przedmiotem decyzji.

W celu zapewnienia niezależności ocen ryzyka kredytowego i jakości portfela Grupy wprowadzony został podział odpowiedzialności pomiędzy jednostkami biznesowymi oraz jednostkami ryzyka.

Przed zawarciem umowy kredytowej Grupa dokonuje oceny zdolności kredytowej klienta. Ocena klienta wspierana jest przez wykorzystywane w Grupie systemy ratingowe i scoringowe. Systemy te stanowią ważny element zarządzania ryzykiem kredytowym w Grupie.

W przypadku klientów korporacyjnych zdolność kredytowa klienta jest oceniana w ramach systemu ratingowego w celu przyporządkowania klienta do jednej z kategorii ratingowych. Kategoria ratingowa ustalana jest na podstawie analizy czynników ilościowych (roczne i międzyokresowe sprawozdania finansowe), czynników jakościowych oraz informacji

dotatkowych, stanowiących sygnały ostrzegawcze. Kategoria ratingowa ma wpływ na określenie standardowych kosztów ryzyka i jest ważnym parametrem w zarządzaniu portfelem kredytowym Grupy.

Grupa dokonuje również oceny ryzyka związanego z przeznaczeniem kredytu i zdolności klienta do obsługi zadłużenia, przede wszystkim na podstawie generowanych przez klienta nadwyżek finansowych. Grupa udziela kredytów klientom charakteryzującym się wysoką wiarygodnością kredytową. Jednakże mając na względzie ograniczenia potencjalnej straty w sytuacji braku obsługi długu, Grupa dąży do zawierania umów zabezpieczeń, w szczególności w odniesieniu do długoterminowych umów kredytowych.

Ocena zdolności kredytowej klienta detalicznego dokonywana jest przy wykorzystaniu kart scoringowych, zbudowanych dla poszczególnych produktów kredytowych przy użyciu metod statystycznych. Wartości scoringu w obrębie modelu pozwalają na uszeregowanie klientów pod względem ryzyka. Im niższy score zostanie nadany klientowi, tym wyższa grupa ratingowa i większe ryzyko, że w przypadku danego klienta wystąpi zdarzenie niewypłacalności.

Tabela 1. Wyniki scoringowe a grupy ratingowe

Wynik scoringowy	Grupa ratingowa	Opis
	0	Brak ratingu
> 780	0,5	Minimalne ryzyko
740-779	1	Doskonała jakość
700-739	1,5	Bardzo dobra jakość
660-699	2	Dobra jakość
620-659	2,5	Przeciętna jakość
580-619	3	Poniżej przeciętnej jakości
540-579	3,5	Słaba jakość
500-539	4	Bardzo słaba jakość
<499	4,5	Wątpliwa jakość i/lub częściowo spisany w straty
	5	Default

Uzyskane wyniki są w wielu przypadkach nieporównywalne i ta sama wartość scorowa może niekoniecznie odzwierciedlać pełną informację o poziomie ryzyka. Bank stosuje kalibrację, która standaryzuje relacje pomiędzy scorem a good/bad odds, czyli liczbą rachunków dobrych przypadająca na każdy rachunek zły. Etapy procesu kalibracji

Schemat 1. Etapy procesu kalibracji



Kalibracja jest niezbędna do budowy spójnej skali ratingowej. Dzięki niej wyniki każdej karty scoringowej są porównywalne między sobą. Na nowej skali wyznaczane są przedziały definiujące rating grade'y (grupy ratingowe), zgodnie z Tabelą 1.

W portfelach detalicznych, w zakresie których Grupa zamierza stosować metodę IRB, wyróżniane są modele następujących parametrów:

- PD - Probability of Default,
- CCF – Credit Conversion Factor,
- LGD - Loss Given Default.

Model PD bazuje na założeniu możliwości wykonywania estymacji i walidacji parametru w homogenicznych pulach (zbiorach, ang. pools). Kryteria, które Bank i Spółka Leasingowa przyjęły do określenia homogenicznych pul, prezentują się w następujący sposób:

- klasa ratingowa (ang. rating grade), bazująca na przyznanej wartości punktowej z kart scoringowych (ang. score),
- rodzaj produktu kredytowego,
- segment klienta.

Estymacja i walidacja parametrów ryzyka CCF oraz LGD odbywa się również na zasadzie wyodrębnienia homogenicznych pul (zbiorów, ang. pools). W przypadku CCF, parametrem różnicującym jest rodzaj produktu, poziom wykorzystania limitu oraz liczba dni przeterminowania. W przypadku LGD, stosowane są modele oparte o karty scoringowe prognozujące parametr LGD przez cały cykl życia rachunku.

Grupa sprawuje ścisłą kontrolę nad otwartymi pozycjami pochodnymi netto, tzn. różnicą pomiędzy kontraktami kupna i sprzedaży, zarówno pod względem kwoty, jak i okresu obowiązywania.

W dowolnym momencie kwota podlegająca ryzyku kredytowemu ogranicza się do bieżącej wartości godziwej instrumentów, których wycena jest dodatnia (tzn. aktywów), co w odniesieniu do instrumentów pochodnych stanowi jedynie niewielki ułamek wartości umowy lub wartości nominalnych wykorzystywanych do wyrażania wolumenu istniejących instrumentów.

Poziomem ekspozycji na to ryzyko kredytowe zarządza się w ramach ogólnych limitów kredytowych dla klientów, łącznie z potencjalną ekspozycją na ryzyko wynikające ze zmian na rynku.

W odniesieniu do zobowiązań pozabilansowych o charakterze kredytowym głównym ich celem jest zapewnienie dostępności środków dla klientów zgodnie z zapotrzebowaniem. Gwarancje

i akredytywy "standby", stanowiące nieodwołalne zapewnienia, że Grupa spłaci zobowiązania klienta wobec osób trzecich, jeżeli klient nie będzie w stanie ich spłacić, są związane z takim samym ryzykiem, jak kredyty. Akredytywy dokumentowe i akredytywy typu listu kredytowego (CLC), które są pisemnymi zobowiązaniami Grupy wydanymi na rzecz klienta, upoważniającymi osoby trzecie do wypisywania czeków na Jednostkę Dominującą do ustalonej kwoty na określonych warunkach, są zabezpieczone na dostawach towarów których dotyczą, przez co związane są z mniejszym ryzykiem niż bezpośredni kredyt.

Zobowiązania pozabilansowe o charakterze kredytowym dotyczą niewykorzystanej części udzielonych kredytów oraz gwarancji i akredytyw. Jeżeli chodzi o ryzyko kredytowe z tytułu zobowiązań do udzielenia kredytu, Grupa jest potencjalnie narażona na straty w wysokości całej kwoty niewykorzystanych zobowiązań do udzielenia kredytów. Prawdopodobna wysokość straty jest jednak niższa od całej kwoty niewykorzystanych zobowiązań do udzielenia kredytów, ponieważ większość z tych zobowiązań uzależniona jest od spełnienia przez klientów określonych standardów kredytowych. Grupa monitoruje okresy obowiązywania zobowiązań do udzielenia kredytów, ponieważ w przypadku dłuższych okresów ryzyko kredytowe jest zazwyczaj większe.

3.2.1 Ryzyko koncentracji

W celu kontroli ryzyka portfela kredytowego w zakresie oczekiwanych i nieoczekiwanych strat (kapitału i poziomu odpisów z tytułu utraty wartości), Grupa określa limity koncentracji ryzyka kredytowego dla potrzeb kontroli wewnętrznej i zarządza ekspozycją na ryzyko w ramach tych limitów poprzez regularny system monitorowania.

Limity akceptowanego przez Grupę poziomu ryzyka kredytowego są zatwierdzane przez Zarząd Jednostki Dominującej.

Struktura limitów obowiązująca w Grupie przedstawia się następująco:

Limity walutowe i płynnościowe:

- Limit relacji wielkości portfela kredytowego do bazy depozytowej;

Limity branżowo – geograficzne:

- Limit koncentracji kredytowej w odniesieniu do branż gospodarki,

Limity jakościowe portfela:

- Limit dotyczący maksymalnej niezabezpieczonej ekspozycji portfela kredytowego,
- Limit maksymalnej ekspozycji kredytowej dla grupy klientów z ratingiem z przedziału 4,0 - 5,0 i bez ratingu (odrębnie dla portfela dużych, oraz małych i średnich przedsiębiorstw),
- Limity dotyczące finansowania rynku nieruchomości.

Limity wynikające z art. 71 ustawy Prawo bankowe:

- Limit koncentracji wobec pojedynczego podmiotu lub grupy podmiotów powiązanych kapitałowo lub organizacyjnie, w zależności od tego czy podmioty te są z Bankiem powiązane, wynosi odpowiednio 20% lub 25% funduszy własnych.
- Limit dużych zaangażowań banku (równych lub przekraczających 10% funduszy własnych) w stosunku do podmiotów, o których mowa powyżej, nie może być wyższy niż 800% funduszy własnych.

Zaangażowanie wobec jednego kredytobiorcy (włączając banki i brokerów) podlega dalszym ograniczeniom w formie szczegółowych limitów dotyczących narażenia na ryzyko kredytowe oraz codzienne limity ryzyka dostaw, dotyczące pozycji takich jak walutowe kontrakty terminowe. Faktyczna ekspozycja na ryzyko jest na bieżąco porównywana z dopuszczalnym limitem.

Przyjmowane corocznie polityki kredytowe zawierają wytyczne co do poziomu akceptowanego przez Grupę ryzyka kredytowego i metod jego pomiaru. Polityki kredytowe są zgodne ze standardami Grupy RZB i dostosowane do specyfiki działalności kredytowej Grupy.

Grupa przestrzega norm wynikających z ustawy Prawo bankowe określających wielkości koncentracji zaangażowań obciążonych ryzykiem jednego podmiotu lub podmiotów powiązanych kapitałowo lub organizacyjnie.

Grupa jest skoncentrowana na prowadzeniu działalności kredytowej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Zaangażowania wobec nierezydentów stanowią znikomy odsetek portfela kredytowego Grupy.

3.2.2 Ryzyko kredytowe kontrahenta

Zgodnie z Załącznikiem 11 do uchwały Nr 380/2008 Komisji Nadzoru Finansowego wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka kredytowego kontrahenta oblicza się jako 8% sumy kwot ekspozycji ważonych ryzykiem dla następujących operacji zaliczonych do portfela handlowego:

- pozagiełdowych transakcji pochodnych oraz kredytowych instrumentów pochodnych,
- transakcji z udzielonym lub otrzymanym przyrzeczeniem odkupu oraz transakcji udzielania lub przyjmowania pożyczek papierów wartościowych lub towarów,
- transakcji z opcją uzupełnienia zabezpieczenia kredytowego opartych na papierach wartościowych lub towarach,
- transakcji z długim terminem rozliczenia.

Bank kalkuluje wymóg kapitałowy zgodnie z metodyką metody standardowej określoną w uchwale Nr 380/2008 KNF.

Ze względu na ryzyko kontrahenta (*counterparty credit risk*; CCR) instrumenty pochodne są podzielone na:

- transakcje notowane na giełdzie,
- transakcje zawarte na rynku pozagiełdowym (*over-the-counter* (OTC))

Oznaczenie papieru jako notowanego na uznanej giełdzie wyłącza dany papier z konieczności liczenia dla niego wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kontrahenta (jeśli papier jest notowany na uznanej giełdzie, ekspozycja otrzymuje wagę 0%). Transakcje instrumentami pochodnymi rynku pozagiełdowego zawierane za pośrednictwem uznanej izby rozliczeniowej nie generują również ekspozycji na ryzyko kredytowe kontrahenta. Wszystkie pozostałe kontrakty na instrumenty pochodne (niezawierane poprzez izby rozliczeniowe) generują ekspozycję na ryzyko kredytowe kontrahenta.

Ustalenie aktywów ważonych ryzykiem (RWA) transakcji na instrumenty pochodne przebiega w dwóch etapach:

- dla każdej transakcji oblicza się wielkość jego ekspozycji,
- kwoty ekwiwalentów kredytowych mnoży się przez odpowiedni czynnik wagowy związany z ryzykiem.

Ekspozycję rozdziela się na dwa składniki:

- ekspozycję bieżącą,
- ekspozycję potencjalną.

Ekspozycją bieżącą jest koszt zastąpienia w wypadku, gdy kontrahent stał się niewypłacalny w dniu dzisiejszym (jeżeli jest ujemna, ekspozycję bieżącą uznaje się za zerową).

Wartość **ekspozycji potencjalnej** (*add-on*) jest modelowana za pomocą iloczynu wartości nominalnej kontraktu oraz czynnika *add-on*.

Proces obliczania aktywów ważonych ryzykiem jest oparty na następujących parametrach:

- nominal transakcji,
- typ kontraktu,
- poziom uprzywilejowania,
- termin zapadalności transakcji,
- rating kontrahenta,
- wartość rynkowa kontraktu.

W celu zabezpieczenia należytego wykonania zobowiązań wynikających z transakcji dokonywanych przez Klienta oraz zabezpieczenia się przed skutkami obniżenia oceny wiarygodności kredytowej klienta w czasie trwania transakcji obciążonej ryzykiem kontrahenta, Bank może zgodnie z umową zażądać od Klienta, zgodnie z art. 102 Ustawy Prawo bankowe, złożenia zabezpieczenia w formie depozytu w wysokości określonej przez Bank. Klient składa również oświadczenie o poddaniu się egzekucji na zawarcie umowy ramowej, w rozumieniu art. 97 Ustawy Prawo bankowe.

Depozyt gwarantuje zabezpieczenia wszystkich istniejących i przyszłych roszczeń Banku związanych z rozliczeniem i realizacją transakcji.

W przypadku, gdy Klient nie spełnia lub nienależyście stosuje się do obowiązków wynikających z przepisów prawa oraz umów, w szczególności w przypadku opóźnień klienta w zaspokajaniu roszczeń Banku, lub nieautoryzowanych przekroczeń na rachunku bieżącym klienta wynikających z rozliczenia danej transakcji, Bank może dokonać transferu środków finansowych z konta depozytu zabezpieczającego w wysokości odpowiadającej kwocie należności Banku wraz z odsetkami za zwłokę.

W sytuacji gdy wycena transakcji jest ujemna i przekracza wskaźnik procentowy obliczany od wartości zabezpieczenia określonego w umowach lub w warunkach transakcji, Bank jest uprawniony do zażądania od klienta niezwłocznego uzupełnienia zabezpieczenia lub ustanowienia dodatkowego zabezpieczenia w określonym przez Bank terminie, w wysokości niezbędnej do wyeliminowania negatywnego skutku tej wyceny. Bank ma również prawo do rozwiązania umowy z klientem ze skutkiem natychmiastowym oraz do wcześniejszego rozliczenia części lub wszystkich transakcji zawartych z klientem jak również do zablokowania dostępnych środków na rachunkach rozliczeniowych klienta.

3.3 Ryzyko rynkowe

Zarządzanie ryzykiem rynkowym Grupy ma na celu utrzymywanie stopnia ryzyka na akceptowalnym poziomie współmiernie do zysku firmy w zmiennym środowisku.

Ocena i zarządzanie ryzykiem rynkowym obejmuje:

- ryzyko walutowe,
- ryzyko stopy procentowej,
- ryzyko płynności i finansowania.

Poszczególne rodzaje ryzyka są opisane w dalszej części materiału.

Do głównych celów polityki zarządzania ryzykiem rynkowym należy:

- ustalanie i akceptowanie planów strategicznych w zakresie zarządzania bilansowego w kategoriach produktów i cen,
- śledzenie środowiska zewnętrznego i pomiar jego wpływu na zyskowność i kapitał,
- zrozumienie interakcji między poszczególnymi portfelami w bilansie Grupy oraz ich wpływu m.in. na ceny transferowe oraz alokację zasobów,
- ustalanie parametrów portfela inwestycyjnego, w szczególności jego rentowności i czasu trwania oraz wartości nominalnej, czasu trwania i terminów zapadłości poszczególnych instrumentów,
- akceptacja specjalnych transakcji realizowanych przez Bank w celu optymalizacji bilansu lub podatków lub innych transakcji przeprowadzanych przez Bank w celu poprawy wyników finansowych,
- akceptacja projektów nowych produktów z perspektywy zarządzania bilansowego,
- akceptacja wszelkich transakcji różniących się profilem ryzyka od wytycznych zaakceptowanych przez Grupę,
- akceptacja strategii zabezpieczających,
- bieżące zarządzanie portfelem inwestycyjnym Banku,
- bieżące zarządzanie strukturą cen Banku, tzn. strukturą stosowanych cen, ich składnikami i zależnościami.

Na proces zarządzania składają się:

- identyfikacja czynników ryzyka,
- pomiar ryzyka,
- monitorowanie ryzyka,
- zarządzanie limitami ryzyka,
- raportowanie ryzyka.

Proces zarządzania ryzykiem rynkowym podlega ciągłej ocenie oraz ewolucji w celu dostosowania go do zmieniających się warunków rynkowych.

3.3.1 Ryzyko walutowe

Z uwagi na prowadzoną działalność, Grupa narażona jest na wpływ wahań kursowych na swoją sytuację finansową i przepływy pieniężne.

Ryzyko walutowe rozumiane jako prawdopodobieństwo wystąpienia straty jest uzależnione od:

- zmienności kursów walutowych,
- niedopasowania należności i zobowiązań walutowych.

Podstawowym celem zarządzania ryzykiem walutowym jest ustalenie obszarów ryzyka walutowego i podejmowanie działań mających na celu ograniczenie ryzyka walutowego do akceptowanych przez Grupę rozmiarów.

W celu zarządzania ryzykiem walutowym Zarząd Jednostki Dominującej ustala limity poziomu ekspozycji na ryzyko dla poszczególnych walut oraz globalnie dla pozycji overnight, które są na bieżąco monitorowane. Wielkości, które również podlegają kontroli to wartość zagrożona, obliczana w horyzoncie 10-dniowym oraz maksymalna miesięczna i roczna strata z transakcji na rynku walutowym.

W celu ograniczenia negatywnego wpływu zmian kursów walut i relacji między należnościami a zobowiązaniami walutowymi na wynik finansowy, Grupa dostosowuje działalność do zewnętrznych i wewnętrznych norm ostrożnościowych. Limity wielkości ryzyka walutowego uzależnione są od kapitałów Grupy, jak również ściśle skorelowane z osiąganymi wynikami ekonomicznymi dla działalności walutowej.

Ponadto, dla potrzeb Komisji Nadzoru Finansowego wykorzystywana jest tzw. metoda podstawowa wyznaczająca dopuszczalne granice ekspozycji na ryzyko niedopasowania należności i zobowiązań walutowych (tzw. pozycja całkowita) w odniesieniu do funduszy własnych Grupy.

Polityka Grupy w zakresie zarządzania ryzykiem walutowym zakłada posiadanie zamkniętej pozycji walutowej. Grupa nie prowadzi wyodrębnionych portfeli handlowych w zakresie przeprowadzania transakcji walutowych. Ryzyko walutowe jest niematerialne – wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka walutowego wynosi 0 PLN. W związku z powyższym Grupa w procesie zarządczym nie stosuje metod symulacyjnych. Metoda wartości zagrożonej (VaR) jest stosowana ze względu na wymagania jednostki dominującej.

Raporty dzienne dotyczące pozycji walutowej obejmujące analizę działalności walutowej w kontekście przestrzegania obowiązujących norm ostrożnościowych oraz wyników ekonomicznych przedstawiane są dyrektorom jednostek organizacyjnych odpowiedzialnym za zarządzanie oraz kontrolę ryzyka, Członkowi Zarządu Jednostki Dominującej nadzorującemu Pion Zarządzania Ryzykiem oraz Członkowi Zarządu Jednostki Dominującej nadzorującemu Pion Gospodarki Pieniężnej.

3.3.2 Ryzyko stopy procentowej

Podstawowymi celami polityki zarządzania ryzykiem stopy procentowej Grupy jest stabilizacja dochodu odsetkowego netto, przewidzianego w budżecie Banku i planach strategicznych oraz zmniejszenie zmienności wartości ekonomicznej i przyszłych dochodów z powodu zmian stóp procentowych.

Realizacja powyższych celów skutkuje zmniejszeniem alokacji wewnętrznego kapitału ekonomicznego do ryzyka stopy procentowej.

Polityka inwestycyjna Grupy określa zasady zarządzania portfelem inwestycyjnym Banku. Cel zasadza się na następujących podstawach:

- apetyt na ryzyko – inwestycje w określonych limitach w odniesieniu do ryzyka kredytowego i rynkowego,
- płynność – możliwość wyjścia z transakcji bez istotnej utraty wartości,
- zysk – osiągnięcie pożądanego wyniku finansowego.

Wytyczne dla polityki inwestycyjnej to:

- kryteria wybrania kapitałowych i dłużnych papierów wartościowych,
- cele inwestycyjne Grupy,
- zasady dywersyfikacji portfela inwestycyjnego,
- wytyczne w zakresie zarządzania ryzykiem.

Przedmiotem inwestycji Grupy mogą być instrumenty dłużne: obligacje i bony skarbowe, obligacje i bony NPB, bankowe certyfikaty depozytowe, obligacje korporacyjne, papiery komercyjne a także instrumenty kapitałowe takie jak akcje i jednostki funduszy inwestycyjnych.

Portfel handlowy zawiera:

- operacje zawierane z zamiarem uzyskania korzyści finansowej z tej operacji w krótkich okresach z rzeczywistych lub oczekiwanych różnic między rynkowymi cenami zakupu i sprzedaży lub też z innych odchyłeń cen lub parametrów cenowych, w tym w szczególności stóp procentowych, kursów walutowych, cen akcji, indeksów giełdowych,
- operacje dokonywane w celu zabezpieczenia ryzyka wynikającego z operacji zaliczanych do portfela handlowego.

Portfel handlowy obejmuje portfel papierów skarbowych i portfel papierów korporacyjnych. Wybór instrumentów i decyzje handlowe podejmowane przez Departament Skarbu.

Portfel bankowy zawiera papiery wartościowe zakupione z zamiarem osiągnięcia zysków finansowych w średnim okresie i obejmuje:

- portfel Bankowego Funduszu Gwarancyjnego,
- portfel płynnościowy składający się w zdecydowanej większości z papierów i bonów skarbowych o krótkim okresie zapadalności. Portfel jest utrzymywany w celu zapewnienia odpowiedniego bufora płynnościowego,
- portfel utrzymany do terminu zapadalności (HTM) budowany z zamiarem osiągnięcia zysków finansowych w długim okresie i z zamiarem utrzymywania papierów wartościowych do ich terminu wymagalności. Portfel HTM może zawierać wyłącznie papiery skarbowe.

Zaleca się, aby wartość portfela utrzymanego do terminu zapadalności i portfela płynnościowego była co najmniej równa wartości kapitału podstawowego w celu zachowania jego wartości ekonomicznej.

Dla celów oceny ryzyka stóp procentowych grupy wykorzystuje następujące metody:

- metodologię analizy luki stóp procentowych,
- metodę wartości punktu bazowego BpV,
- metodę VaR.

Analiza luki pozwala na ocenę wrażliwości dochodów odsetkowych netto na zmiany rynkowych stóp procentowych. Grupa wykorzystuje analizę Monte Carlo do przeprowadzania testów warunków skrajnych, przyjmując założenie o nagłym szokowym przesunięciu się krzywych dochodowości. Metodologia wartości punktu bazowego (BpV) ocenia wrażliwość wartości utrzymywanych pozycji na zmiany stóp procentowych.

Wartość zagrożona (VaR), definiowana jest jako potencjalna wartość straty wynikająca ze zmiany wartości bieżącej przepływów pieniężnych z instrumentu finansowego, z zachowaniem założonego poziomu ufności oraz okresu utrzymywania pozycji. Do wyznaczenia VaR stosuje się metodę wariancji-kowariancji przy poziomie ufności równym 99%.

Na dzień 31 grudnia 2009 roku wartość zagrożona na stopie procentowej w horyzoncie 10-dniowym (VaR 10-dniowy) wyniosła 2 550 tys. zł, z czego 1 881 tys. zł na księdze bankowej i 669 tys. zł na księdze handlowej, co stanowiło około 0,11% funduszy własnych Banku.

Grupa przeprowadza również analizę wrażliwości marży odsetkowej netto na zmianę rynkowych stóp procentowych. Scenariusz testowy zakłada jednorazową zmianę wszystkich stóp procentowych oraz zwiększenie korelacji pomiędzy zmianami stóp. Wewnętrzny limit Grupy na wartość tej zmiany wynosi 10%, a jego wartość na koniec 2009 roku wynosiła 2,85%.

Ponadto Grupa przeprowadza analizę zmiany wartości ekonomicznej do wartości funduszy własnych Grupy, na skutek zmiany struktury stóp procentowych, dla poszczególnych typów walut, o przyjęty wskaźnik zakłócenia poziomu struktury stóp. W tym celu wyznaczana jest ważona wartość pozycji aktywów oraz pasywów, gdzie system wag oparty jest o założone równoległe przesunięcie struktury stóp procentowych.

Wykorzystanie wag ma na celu oszacowanie zmiany wartości bieżącej aktywów oraz pasywów, przy założeniu zmiany struktury stóp procentowych. Następnie wyznaczany jest rozkład zmiany wartości ekonomicznej kapitału przy danym poziomie ufności. Wartość wskaźnika porównywana jest do poziomu kapitałów własnych. Wartość wskaźnika Wsk nie może przekroczyć 20%. Sytuacja taka oznaczałaby, iż standardowe zakłócenie poziomu stóp procentowych powoduje spadek wartości ekonomicznej o ponad 20% wartości funduszy regulacyjnych pierwszej i drugiej kategorii. Wartość wskaźnika na koniec roku 2009 wyniosła 2,9%.

Na podstawie wymienionych metod pomiarowych funkcjonuje system limitów ekspozycji na ryzyko stóp procentowych. Limity ryzyka stóp procentowych (limit luki, limit BpV oraz VaR limit) są ustanowione na poziomie Jednostki Dominującej, ale także osobno dla spółek zależnych.

Wszystkie limity związane z ryzykiem stopy procentowej monitorowane są przez Departament Zarządzania Ryzykiem. Pomiar ryzyka prowadzony jest w cyklu dziennym. Dzielne raporty z wykorzystaniem poszczególnych limitów ryzyka rozsyłane są w formie elektronicznej do merytorycznych komórek organizacyjnych Grupy.

W celu właściwego zarządzania ryzykiem, kierownictwo Jednostki Dominującej uczestniczy aktywnie w procesie ustanawiania i weryfikacji limitów, oraz kontroli poziomu ich wykorzystania. Za okresową kontrolę zarządzania ryzykiem stóp procentowych odpowiedzialny jest Komitet Zarządzania Aktywami i Pasywami (ALCO). ALCO na swych comiesięcznych posiedzeniach dokonuje oceny poziomu ryzyka, na które Grupa jest narażona i w razie konieczności zobowiązuje właściwe jednostki do podjęcia odpowiednich kroków w celu jego ograniczenia.

3.3.3 Ryzyko płynności

Podstawowym celem systemu zarządzania ryzykiem płynności jest takie kształtowanie struktury bilansu Grupy, które umożliwi realizację określonych w planie finansowym celów dochodowych przy jednoczesnym utrzymaniu ciągłej zdolności terminowego wywiązywania się Grupy ze zobowiązań oraz zachowaniu nałożonych limitów ryzyka stopy procentowej i ryzyka kursowego.

Zarządzanie średnio i długoterminowym ryzykiem płynności realizowane jest w Grupie przez Komitet Zarządzania Aktywami i Pasywami (ALCO), który ustala pożądaną strukturę bilansu Grupy poprzez system limitów obejmujących m.in. wielkość luki płynności, stopień koncentracji depozytów, stosunek wartości portfela kredytowego do depozytów oraz stosunek aktywów płynnych do wartości portfela kredytowego

Zarządzanie płynnością obejmuje:

- kształtowanie struktury instrumentów bilansowych i pozabilansowych w taki sposób, aby polityka dopasowanego finansowania była utrzymywana na poziomie dozwolonym innymi rodzajami ryzyk, np. ryzyka stopy procentowej, ryzyka walutowego,
- spełnienie wymagań zawartych w ustalonych ramach limitów,
- utrzymanie rezerwy płynnościowej w formie płynnych papierów wartościowych i płynnych aktywów,
- monitorowanie zmian płynności rynku pieniężnego,
- monitorowanie regulacyjnych wskaźników płynności.

Poziom ponoszony przez Grupę średnio i długoterminowego ryzyka płynności oceniany jest na podstawie raportów luki płynności.

Raporty sporządzane są dla pozycji bilansowych i pozabilansowych w PLN i w podstawowych walutach obcych, EUR, USD, oraz pozostałych walutach obcych łącznie.

Profil płynności Grupy jest analizowany na podstawie umownych terminów przepływu pieniędzy oraz z uwzględnieniem czynników behawioralnych, takich jak:

- przedterminowe wycofanie depozytów,
- wzorce płatności w zakresie produktów bez terminów zapadłości, jak rachunki bieżące, kredyty w rachunku bieżącym, itp.,
- prawdopodobieństwo wypłat w ramach udzielonych kredytów,
- prawdopodobieństwo wypłat w ramach wystawionych gwarancji,
- jakość kredytowa przepływów pieniężnych.

Analiza behawioralna jest wykonywana dla potrzeb zarządzania wewnętrznego przez Departament Zarządzania Ryzykiem. Założenia do modeli korekt behawioralnych są oceniane przez Komitet Zarządzania Aktywami i Pasywami (ALCO).

Departament Skarbu prowadzi działalność na rynku finansowym odpowiednio kształtując portfel aktywów i pasywów tak, aby zachowane zostały wymagane poziomy limitów ryzyka płynności.

Polityka cenowa i produktowa, jest aktywnie wykorzystywana przez Komitet Zarządzania Aktywami i Pasywami jako instrument kształtowania pożądanej struktury aktywów i pasywów.

W połączeniu z procesem rozliczeń wewnętrznych kosztów płynności tworzy ona system transmisji celów wynikających z ograniczania ryzyka na cele poszczególnych linii biznesowych.

Na wypadek wystąpienia zagrożenia utraty płynności Grupa opracowała plan awaryjny. Analizowane czynniki zagrożenia utraty płynności to:

- **czynniki wewnętrzne** takie jak: obniżenie wyniku finansowego Banku, wzrost należności nieobstugiwanych, obniżenie jakości posiadanych aktywów, zmniejszenie bazy depozytowej, masowe wypłaty dokonywane przez klientów Banku, znaczącą koncentrację źródeł finansowania, brak nowych źródeł finansowania oraz pogorszenie sytuacji płynnościowej spółek zależnych.
- **czynniki zewnętrzne** obejmujące: wybuch kryzysu finansowego w Polsce, obniżenie wiarygodności kredytowej Polski, obniżenie ratingu Grupy, wstrzymanie rozliczenia transakcji przez inny bank, wprowadzenie ograniczeń prawnych, które ograniczą przepływ funduszy pomiędzy nierezydentami a obywatelami Polski, wojna lub inne sytuacje, które spowodują brak możliwości wykonywania operacji finansowych oraz kryzys finansowy na świecie lub inne wydarzenia na rynku finansowym, powodujące utratę płynności rynków finansowych lub skutkujące gwałtowną przeceną pozycji bilansowych i pozabilansowych banków.

Plan awaryjny Grupy zakłada przeciwdziałanie utracie płynności poprzez wykorzystanie następujących instrumentów finansowych:

- otwarte linie kredytowe rynku pieniężnego w innych bankach,
- otwarte linie kredytowe typu stand-by,
- kredyty w Banku Centralnym (techniczny oraz lombardowy, repo),
- wpłaty własne przez akcjonariuszy lub spółki zależne,
- rezerwa płynności (portfele papierów wartościowych),
- wstrzymanie płatności własnych (faktury) w Banku i spółkach zależnych,
- wstrzymanie uruchomień kredytów w Banku i spółkach zależnych,
- polityki cenowe dla aktywów i pasywów Banku.

3.4 Ryzyko operacyjne

Celem zarządzania ryzykiem operacyjnym jest zwiększenie bezpieczeństwa prowadzonej przez Bank działalności operacyjnej poprzez wdrożenie efektywnych mechanizmów identyfikacji, oceny i kwantyfikacji, ograniczania, oraz monitorowania i raportowania ryzyka operacyjnego.

Polityka zarządzania ryzykiem operacyjnym w Grupie ma odzwierciedlać profil ryzyka operacyjnego Grupy i zapewnić podjęcie odpowiednich środków w celu kontroli poziomu ryzyka na akceptowalnym poziomie adekwatnym do rozmiaru i charakteru działalności Grupy.

Podstawowe zasady dotyczące zarządzania ryzykiem operacyjnym w Grupie to:

- właścicielami ryzyka operacyjnego są menadżerowie linii biznesowych oraz poszczególnych jednostek organizacyjnych Grupy,
- organem nadzorującym proces zarządzania ryzykiem operacyjnym jest Komitet Sterujący ds. Ryzyka Operacyjnego,
- istnieje niezależna funkcja zarządzania ryzykiem operacyjnym umiejscowiona w Departamencie Zarządzania Ryzykiem,
- występuje niezależny przegląd procedur i procesu zarządzania ryzykiem operacyjnym dokonywany przez audyt wewnętrzny,
- przeprowadzane jest systematyczne gromadzenie danych związanych z ryzykiem operacyjnym,
- przeprowadzane jest szacowanie ekspozycji i raportowanie ryzyka operacyjnego,
- podejmowane są działania mające na celu ograniczenie ryzyka operacyjnego do akceptowalnego poziomu.

Zgodnie z Polityką Zarządzania Ryzykiem Operacyjnym w Grupie Kapitałowej Raiffeisen Bank Polska S.A. stosowane są następujące instrumenty identyfikacji i pomiaru ryzyka:

- gromadzenie informacji o zdarzeniach operacyjnych,
- monitoring kluczowych wskaźników ryzyka,
- analizy scenariuszy dla zdarzeń charakteryzujących się małą częstotliwością i wysoką dotkliwością,
- przeprowadzanie samooceny ryzyka operacyjnego dla kluczowych obszarów ryzyka operacyjnego,
- raportowanie ryzyka operacyjnego do Zarządu oraz jednostek organizacyjnych Grupy.

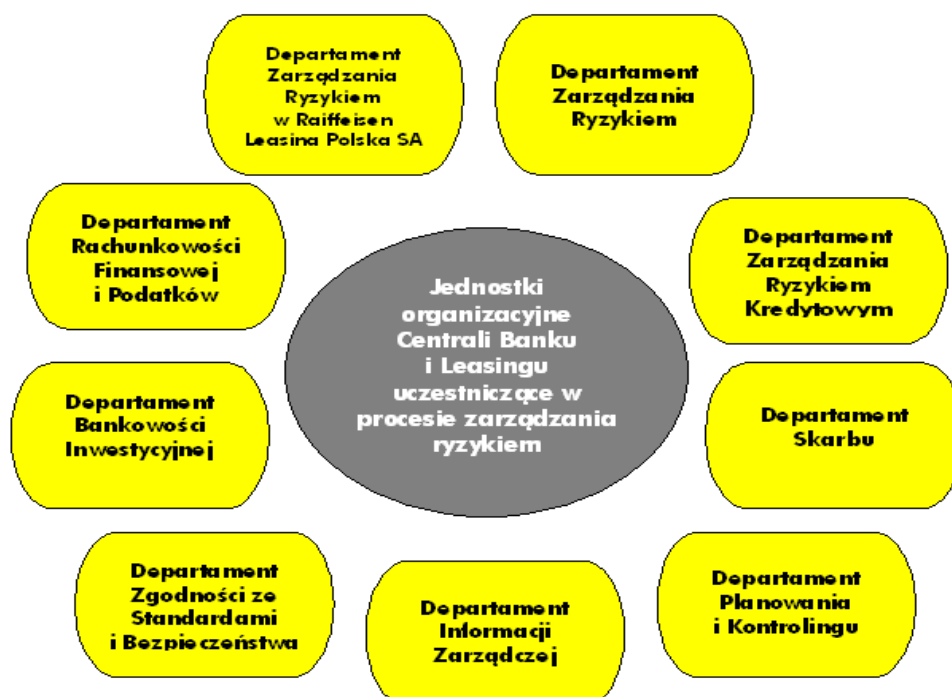
Dane zgromadzone w procesie identyfikacji i pomiaru ryzyka operacyjnego Grupa wykorzystuje w kolejnych etapach zarządzania ryzykiem operacyjnym, tj.: analizach, raportowaniu oraz ograniczaniu ryzyka operacyjnego.

3.5 Struktura organizacyjna

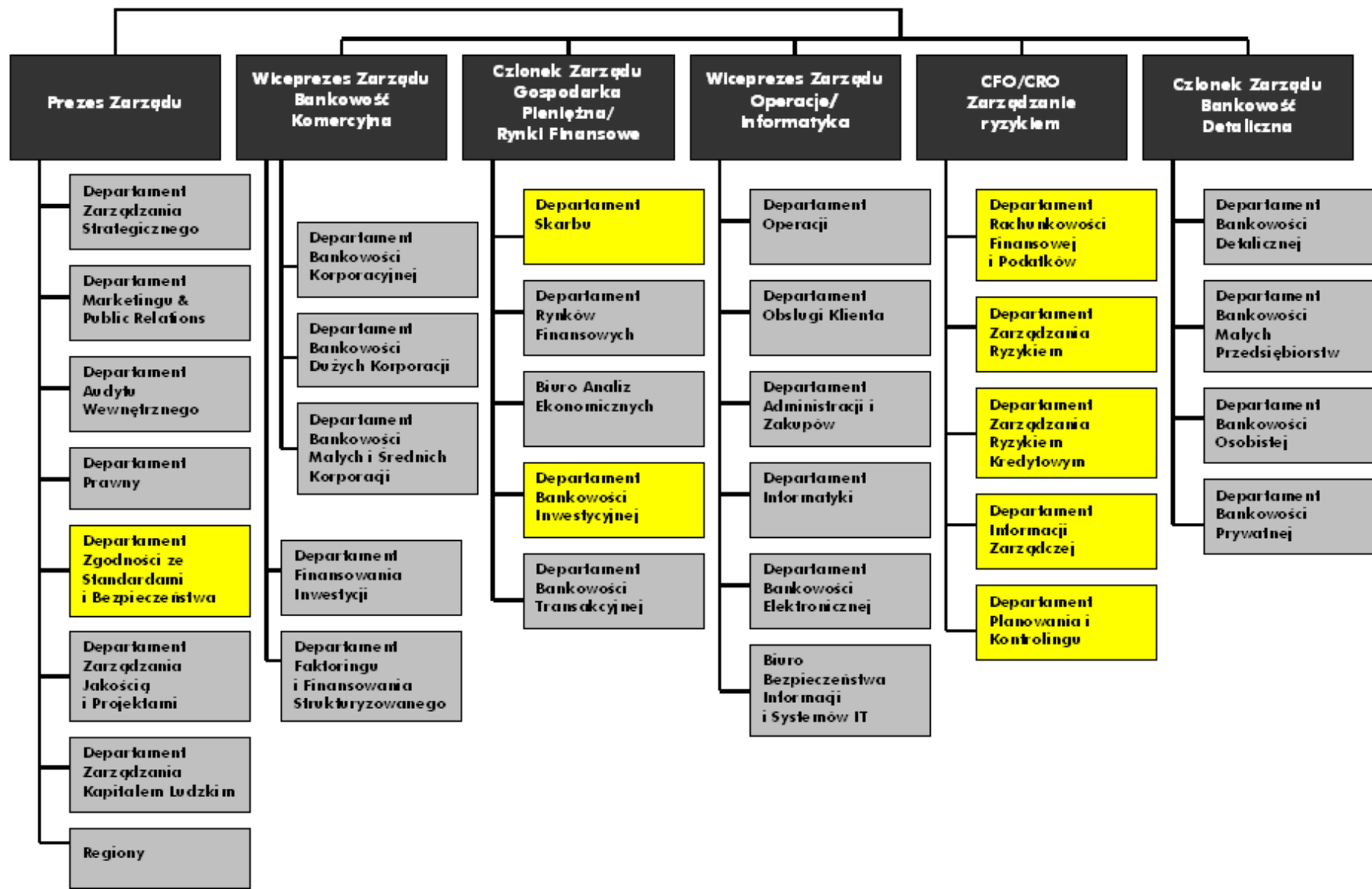
Zarządzanie i kontrola ryzyka stanowi w Grupie proces, który przebiega na trzech zasadniczych poziomach:

1. Decyzji podejmowanych przez Radę Nadzorczą Banku oraz Zarząd Banku a także w ramach systemu Komitetów Ryzyka:
 - a) Komitet ds. Zarządzania Aktywami i Pasywami odpowiedzialny przede wszystkim za:
 - zatwierdzanie zasad zarządzania ryzykiem w odniesieniu do ogólnej zdolności Banku do podejmowania ryzyka,
 - alokację kapitału do poszczególnych obszarów ryzyka,
 - monitorowanie realizacji przyjętej strategii zarządzania aktywami i pasywami Banku.
 - b) Komitet Sterujący Zarządzania Ryzykiem Operacyjnym odpowiedzialny za zatwierdzanie zasad oraz monitorowanie realizacji polityki i strategii zarządzania ryzykiem operacyjnym.
 - c) Komitet Sterujący Ryzykiem Portfela Kredytowego realizujący przede wszystkim zadania związane z:
 - rozwojem i wdrażaniem polityk i strategii zarządzania ryzykiem kredytowym,
 - systematycznym monitoringiem ryzyka portfela kredytowego,
 - analizą wpływu czynników zewnętrznych na ryzyko portfela kredytowego,
 - nadzorem nad procesem kalkulacji, estymacji i walidacji parametrów ryzyka.
 - d) System Komitetów Kredytowych odpowiedzialnych za podejmowanie decyzji kredytowych w ramach przyznanych kompetencji.
2. Kontroli realizowanej przez Departament Zarządzania Ryzykiem oraz Departament Zarządzania Ryzykiem Kredytowym.
3. Operacyjnego zarządzania ryzykiem – realizowanego na poziomie poszczególnych jednostek organizacyjnych podejmujących ryzyko.

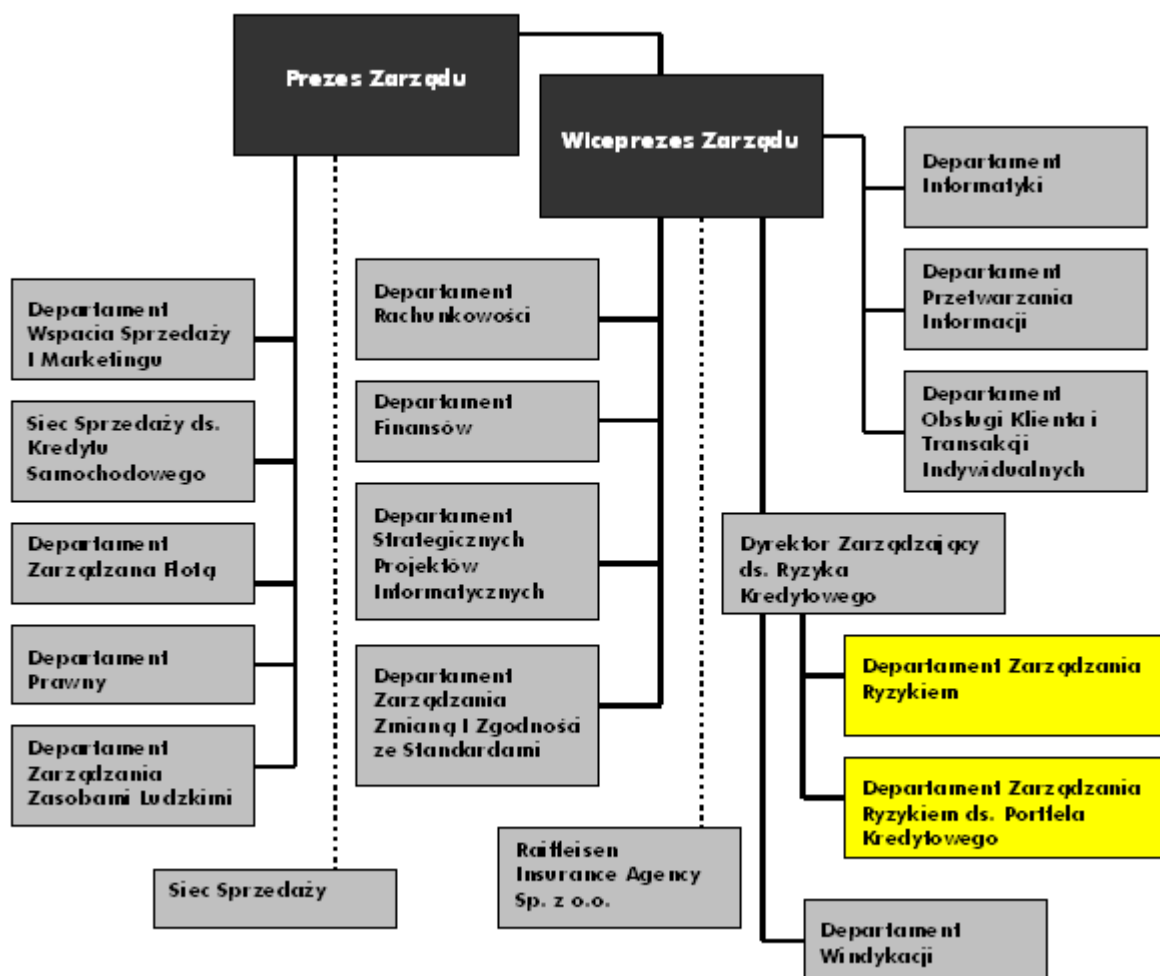
Schemat 2. Jednostki organizacyjne Centrali Banku, oraz Raiffeisen Leasing SA. uczestniczące w procesie zarządzania ryzykiem



Schemat 3. Schemat organizacyjny Centrali Banku



Schemat 4. Struktura organizacyjna Raiffeisen-Leasing Polska S.A.



W skład Zarządu Banku wchodzi Prezes, będący jednocześnie Dyrektorem Generalnym, dwóch Wiceprezesów Zarządu i dwóch Członków Zarządu.

Jednostki organizacyjne posiadające kompetencje zapewnienia poprawności, zgodności i jakości zarządzania organizacją oraz rozwoju organizacji Banku podlegają bezpośrednio Prezesowi Zarządu.

Piony operacyjne, skupiające jednostki organizacyjne Banku, są nadzorowane przez Wiceprezesów oraz Członków Zarządu.

Zasady zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka wdrażane są na podstawie pisemnych strategii, polityk i zasad.

Podstawowym założeniem przyjętym przy konstruowaniu systemu zarządzania i kontroli ryzyka jest rozdzielenie jednostek organizacyjnych kontrolujących ryzyko od jednostek biznesowych, a więc podejmujących ryzyko, co zostało odzwierciedlone w strukturze organizacyjnej Banku i Jednostki Zależnej.

Schemat 5. Podział zadań w procesie zarządzania ryzykiem pomiędzy Departamentami Raiffeisen Bank Polska S.A.



Jednostki biznesowe odpowiedzialne są za zarządzanie indywidualnymi ekspozycjami kredytowymi i w ramach swoich kompetencji wykonują czynności związane z:

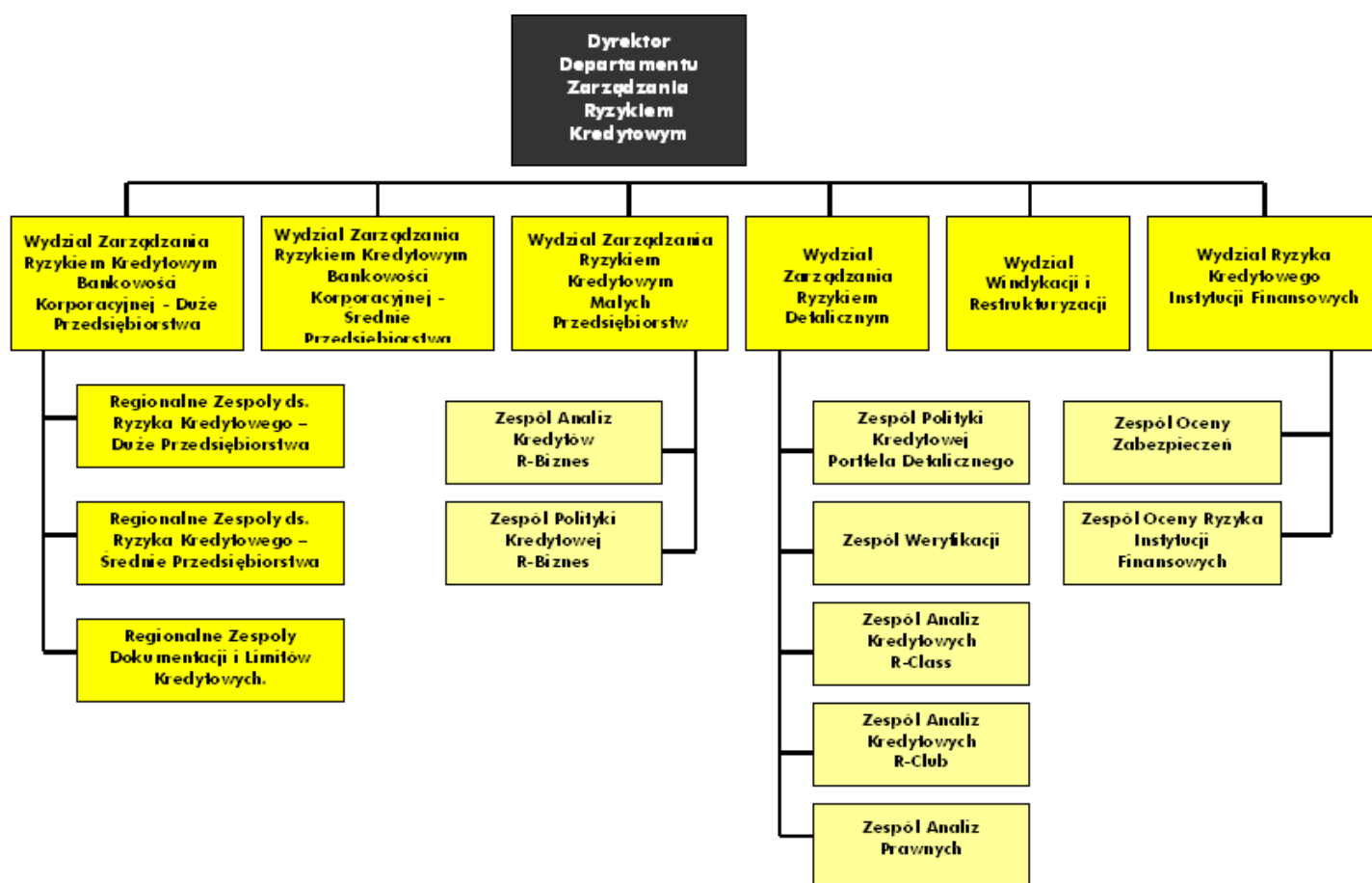
- analizą kredytową oraz oceną ryzyka klienta,
- podejmowaniem decyzji kredytowych,
- monitoringiem zawartej transakcji i kredytobiorcy,
- restrukturyzacją i windykacją.

Jednostki zarządzające ryzykiem odpowiedzialne są za monitoring ryzyka całego portfela kredytowego Grupy i w ramach swoich zadań realizują między innymi następujące funkcje:

- wdrożenie strategii, polityk i procedur kredytowych,
- zapewnienie właściwego stosowania zatwierdzonych przez Grupę standardów procesu kredytowego,
- monitorowanie poziomu rezerw celowych na ryzyko kredytowe,
- zarządzanie portfelem kredytów zagrożonych.

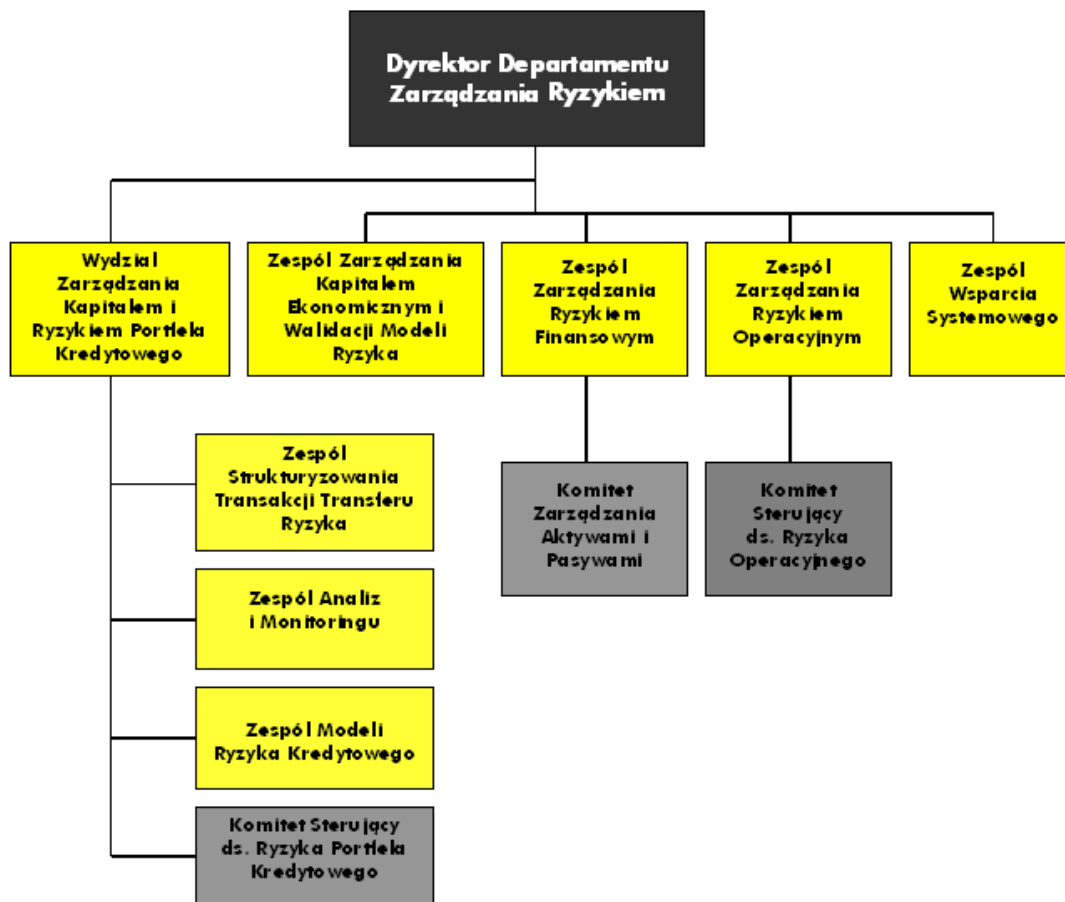
Za **krótkookresowe** zarządzanie ryzykiem banku jest odpowiedzialny Departament Zarządzania Ryzykiem Kredytowym. W ramach Departamentu wyodrębnione są poszczególne Wydziały odpowiedzialne za zarządzanie ryzykami poszczególnych linii biznesowych.

Schemat 6. Struktura organizacyjna Departamentu Zarządzania Ryzykiem Kredytowym



Departamentem odpowiedzialnym za **długookresowe** zarządzanie ryzykiem Grupy jest Departament Zarządzania Ryzykiem. W ramach Departamentu wyodrębnione są poszczególne Zespoły odpowiedzialne za zarządzanie poszczególnymi ryzykami.

Schemat 7. Struktura organizacyjna Departamentu Zarządzania Ryzykiem



W zakresie akceptacji wniosków kredytowych oraz przeglądów zaangażowań, praca powyżej wymienionych Departamentów służy wsparciu właściwych Komitetów Kredytowych.

Komitety Kredytowe (KK) odgrywają ważną rolę w procesie zarządzania ryzykiem w **Raiffeisen Bank Polska S.A.**, ze względu na przyznane zakresy kompetencji:

- ustanawiania limitów kredytowych,
- akceptacji wniosków kredytowych,
- akceptacji przeglądów kredytowych.

Komitety Kredytowe działają na zasadzie jednolitego stanowiska. Jeśli niemożliwe jest podjęcie jednomyślnej decyzji, wniosek kredytowy uważa się za odrzucony.

W **Raiffeisen Bank Polska S.A.** funkcjonują następujące Komitety:

- Bankowy Komitet Kredytowy (BKK),
- „Mały” Komitet Kredytowy (MKK),
- Regionalne Komitety Kredytowe (RKK),
- Komitet Kredytowy Średnich Przedsiębiorstw (KKSP),
- Komitet Kredytów Trudnych (PLC),
- Detaliczny Komitet Kredytowy (DKK).

Komitety Kredytowe funkcjonują również w **Raiffeisen-Leasing Polska S.A.** Są one uprawnione do podejmowania decyzji o warunkach transakcji, dodatkowych zabezpieczeniach czy zakresie dokumentów niezbędnych do uzupełnienia przed podpisaniem umowy leasingu.

Organy decyzyjne w **Raiffeisen-Leasing Polska S.A.** obejmują następujące podmioty:

- Duży Komitet Kredytowy (DKK),
- Średni Komitet Kredytowy (SKK),
- Mały Komitet Kredytowy (MKK),
- Komitet Kredytów Trudnych (PLC).

3.6 Systemy raportowania i pomiaru ryzyka

Pomiarem i raportowaniem ryzyka Grupy zajmuje się Departament Zarządzania Ryzykiem. Dane wykorzystywane w procesie pochodzą z systemów informatycznych Banku oraz z innych Departamentów biorących udział w procesie zarządzania ryzykiem Grupy.

Procesy raportowe są zdefiniowane w regulacjach wewnętrznych zgodnie z podziałem kompetencji i regulacjami prawnymi. Raportowanie przebiega w procesach dziennych, tygodniowych, miesięcznych, kwartalnych i rocznych w zależności od rodzaju ryzyka i zapotrzebowania informacyjnego Zarządu, funkcjonujących w grupie Komitetów, innych Departamentów oraz wymagań prawnych.

W celu zapewnienia odpowiedniej jakości danych grupa stosuje:

- procedury walidacyjne wbudowane w bazy danych,
- procedury walidacyjne danych przesyłanych między systemami,
- wskaźniki jakości danych (KPI – Key Performance Indicator),
- procedury obsługi błędów i defektów wykrywanych lokalnie oraz przez RZB,
- cykliczne mierzenie i raportowanie oraz bieżące monitorowanie wskaźników jakości danych (KPI – Key Performance Indicator).

Grupa stosuje mechanizmy bezpieczeństwa oparte o:

- ścisłą kontrolę uprawnień użytkowników oraz praw dostępu do poszczególnych funkcjonalności systemów,
- uwierzytelnianie użytkowników w oparciu o bazodanowy system (identyfikacja za pomocą loginu i hasła),
- ograniczenie dostępności kluczowych funkcji systemów do osób uprawnionych,
- rejestrację wprowadzanych przez użytkowników zmian,
- formalne procedury w zakresie zmian parametrów wyznaczonych przez system (występuje konieczność wypełnienia odpowiedniego wniosku).

W zakresie rozwiązań umożliwiających odzyskanie utraconych danych Raiffeisen Bank Polska S.A. regularnie tworzy kopie bezpieczeństwa danych (częstotliwość dopasowana do poszczególnych systemów) oraz przechowuje je przez okres do 5 lat.

3.7 Zasady polityki stosowania zabezpieczeń i ograniczania ryzyka

Grupa udziela kredytów klientom posiadającym zdolność kredytową, jednakże dążąc do wzmocnienia możliwości odzyskania zaangażowanych środków, ustanawia odpowiednie zabezpieczenia.

Czynności podejmowane w zakresie zabezpieczeń mają na celu należyte zabezpieczenie interesu Grupy, w tym ustanowienie zabezpieczenia dającego możliwie najwyższy poziom odzysku wierzytelności w przypadku konieczności prowadzenia działań windykacyjnych. Stąd zabezpieczenia nie różnią się pomiędzy kredytami obsługiwanymi terminowo i przeterminowanymi, oraz ze stwierdzoną utratą wartości i bez utraty. Polityka w zakresie prawnych zabezpieczeń określona została w przepisach wewnętrznych Grupy.

Przyjmowane przez Grupę zabezpieczenia ograniczające skutki ryzyka kredytowego to:

- hipoteka na nieruchomości mieszkalnej,
- hipoteka na nieruchomości komercyjnej,
- zastaw na aktywach trwałych,
- zastaw na przedsiębiorstwie,
- zabezpieczenia płynne (gotówka, dłużne papiery wartościowe),
- gwarancje bankowe,
- gwarancje skarbu państwa lub jednostki samorządu terytorialnego,
- gwarancje korporacyjne,
- potwierdzone cesje wierzytelności,
- spłaty własne (tylko dla części nie pokrytej zabezpieczeniami),
- Polisa firmy ubezpieczeniowej w przypadku faktoringu z ubezpieczeniem.

Podstawowym zabezpieczeniem kontraktów leasingowych są przedmioty leasingu, dotyczy to wszystkich umów, z uwagi na konstrukcję standardowej umowy leasingowej oraz fakt, iż własność przedmiotu leasingu pozostaje do czasu zakończenia umowy po stronie leasingodawcy.

Zwykle nie uzyskuje się zabezpieczeń w odniesieniu do ryzyka kredytowego związanego z instrumentami pochodnymi, z wyjątkiem sytuacji, gdy Grupa wymaga od kontrahentów depozytów zabezpieczających.

W zakresie stosowanych przez Grupę technik redukcji ekspozycji, w procesie Basel II Grupa zdecydowała o stosowaniu wyłącznie obniżek nadzorczych (nie dokonuje się własnych szacunków obniżek). W rezultacie uzyskuje się wartości obniżek zgodne z przepisami § 71 Załącznika nr 17 do Uchwały.

4. Informacje dotyczące struktury funduszy własnych

Fundusze własne stanowią kapitały i fundusze tworzone zgodnie z obowiązującym prawem, właściwymi ustawami oraz ze statutem. Do funduszy własnych zaliczane są także niepodzielone zyski z lat ubiegłych.

Tabela 2. Wartość składników funduszy własnych

Nazwa	Ujęcie jednostkowe	Ujęcie skonsolidowane
Fundusze własne ogółem dla współczynnika wypłacalności	2 326 534	2 725 737
Fundusze własne podstawowe	2 173 019	2 459 535
Fundusze zasadnicze	1 558 143	1 650 564
Wpłacony i zarejestrowany kapitał zakładowy	1 168 928	1 168 928
Kapitał zapasowy	135 808	190 545
Premia emisyjna	253 407	291 091
Kapitały rezerwowe	47 522	247 207
Pozycje dodatkowe	861 039	886 645
Fundusz ogólnego ryzyka na niezidentyfikowane ryzyko działalności bankowej	743 306	743 306
Zysk netto okresu bieżącego	117 733	143 339
Pozycje pomniejszające fundusze podstawowe	-290 439	-183 342
Wartości niematerialne i prawne	-175 953	-181 543
Inne pomniejszenia funduszy podstawowych, w tym:	-114 486	-1 798
<i>Zaangażowania kapitałowe banku w instytucje finansowe, kredytowe, banki krajowe i zagraniczne i zakłady ubezpieczeń</i>	-114 486	-1 798
Fundusze uzupełniające	268 000	268 000
Zobowiązania podporządkowane	400 000	400 000
Pozycje pomniejszające fundusze uzupełniające	-132 000	-132 000
Zaangażowania kapitałowe banku w instytucje finansowe, kredytowe, banki krajowe i zagraniczne i zakłady ubezpieczeń	141 615	29 137
Kapitał ekonomiczny	1 331 247	1 388 999

Kapitał akcyjny Grupy związany jest bezpośrednio z emisją nowych akcji, koszty emisji pomniejszają ujęte w kapitale własnym wpływy z emisji.

Kapitał zakładowy wykazywany jest w wysokości zgodnej ze statutem oraz wpisem do Krajowego Rejestru Sądowego.

Kapitał zapasowy tworzony jest z odpisów z zysku oraz premii emisyjnych uzyskanych z emisji akcji.

Kapitały rezerwowe obejmują fundusz ogólnego ryzyka bankowego oraz inne kapitały rezerwowe, tworzone z odpisów z zysku i przeznaczone na cele określone w statucie lub innych przepisach prawa, w tym na pokrycie strat bilansowych.

Udziały mniejszości stanowią wartość udziałów akcjonariuszy mniejszościowych w aktywach netto skonsolidowanych jednostek zależnych. Obejmują wartość udziałów mniejszości z dnia pierwotnego połączenia, oraz zmiany w kapitałach własnych przypadające na udział 1,5 % mniejszości począwszy od dnia połączenia.

W celu osiągnięcia wymaganego poziomu kapitału Grupa stosuje:

- wewnętrzny mechanizm alokacji kapitału,
- wewnętrzne limity adekwatności kapitałowej,
- zasoby kapitałowe.

Realizacja polityki w zakresie rozwoju struktury kapitałowej może być realizowana również poprzez:

- podwyższenie funduszy podstawowych w drodze zatrzymania zysków. Termin przyrostu kapitału z tego źródła może być zarządzany zgodnie z przepisami rachunkowymi wymagającymi badań okresowych, jeśli rozwój działalności będzie tego wymagał,
- podwyższenie funduszy podstawowych w drodze wpłat ze strony akcjonariuszy,
- maksymalizacja wykorzystania pozostałych kapitałów w drodze emisji długu podporządkowanego,
- przeniesienie ryzyka na inwestorów zewnętrznych w drodze syntetycznych programów sekurytyzacji strumieni pieniężnych.

5. Informacje dotyczące adekwatności kapitałowej

5.1 Kapitał Ekonomiczny

Grupa Kapitałowa Raiffeisen Bank Polska S.A. stosuje kapitał ekonomiczny (EC) jako element Procesu Oceny Adekwatności Kapitału Wewnętrznego (ICAAP), który stanowi implementację wymogów filaru drugiego Nowej Umowy Kapitałowej w szczególności Nr 383/2008 KNF z dnia 17 grudnia 2008 r. ICAAP jest regulowany odpowiednim zarządzeniem Zarządu Banku.

Kapitał ekonomiczny jest definiowany jako kapitał mający na celu pokrycie nieoczekiwanych strat, jakie może ponieść Grupa w wyniku materializacji rodzajów ryzyka występujących, lub mogących wystąpić w działalności Grupy lub otoczeniu gospodarczym i jest obliczany na podstawie głównych typów ryzyka, na jakie Grupa jest narażona:

- Ryzyko Kredytowe,
- Ryzyko Operacyjne,
- Ryzyko Płynności,
- Ryzyko Stopy Procentowej,

Dla pozostałych zidentyfikowanych typów ryzyka, które zostały uznane za potencjalnie materialne Grupa przeprowadza okresową ocenę poziomu ryzyka i na podstawie jej wyników podejmuje stosowne kroki mające na celu kontrolę ryzyka.

Agregacja wyników z poszczególnych modeli oparta jest o funkcję kopuli Gaussa. Kapitał ekonomiczny jest kalkulowany, jako różnica pomiędzy wartością narażoną na ryzyko (przy poziomie ufności 99,95% i okresie 1 roku) oraz posiadanymi rezerwami z tytułu ryzyk objętych kalkulacją.

W 2009 roku w wyniku przeglądu ryzyk w ramach procesu ICAAP zidentyfikowane zostały przez Bank oraz uznane za istotne dwa dodatkowe ryzyka:

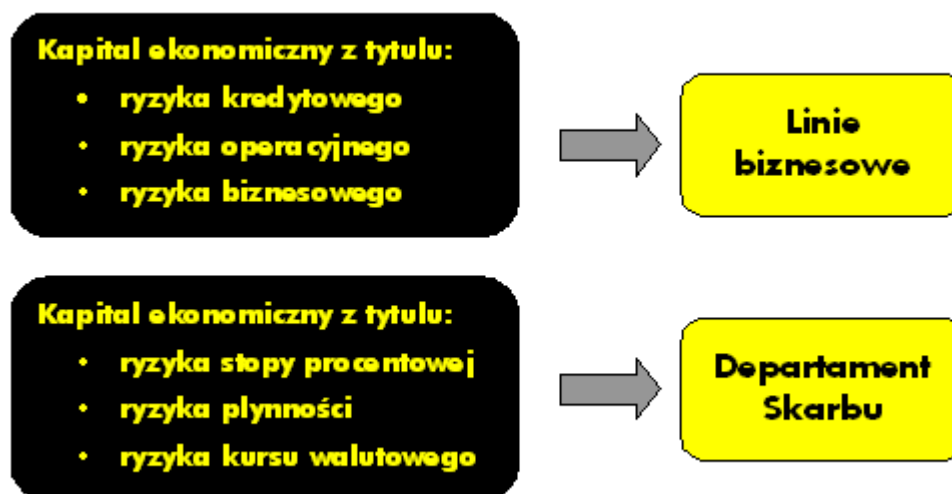
- Ryzyko walutowe
- Ryzyko biznesowe

Zbudowane modele ilościowe pozwoliły na włączenie tych ryzyk do kalkulacji kapitału ekonomicznego począwszy od grudnia 2009 roku.

Tabela 3. Potencjalnie materialne rodzaje ryzyka

Typ Ryzyka	Podejście	Model
Kredytowe	Ilościowe	CreditRisk+
Operacyjne	Ilościowe	Wewnętrzny – LDA
Płynności	Ilościowe	Statystyczny
Stopy Procentowej	Ilościowe	Statystyczny
Biznesowe	Ilościowe	Statystyczny
Kursu Walutowego	Ilościowe	Statystyczny
Koncentracji	Jakościowe	Scorecards
Reputacji	Jakościowe	Scorecards
Sekurytyzacji	Jakościowe	Scorecards
Strategiczne	Jakościowe	Scorecards

Schemat 8. Alokacja kapitału ekonomicznego w Banku



Bank alokuje kapitał ekonomiczny z tytułu ryzyka kredytowego i operacyjnego do odpowiednich linii biznesowych. Natomiast kapitał ekonomiczny z tytułu ryzyka stopy procentowej i płynności jest alokowany do Departamentu Skarbu, który zarządza tymi typami ryzyk.

Alokacja oraz wyliczanie kapitału ekonomicznego odbywają się co miesiąc, a uzyskane wyniki są raportowane do Komitetu Zarządzania Aktywami i Pasywami.

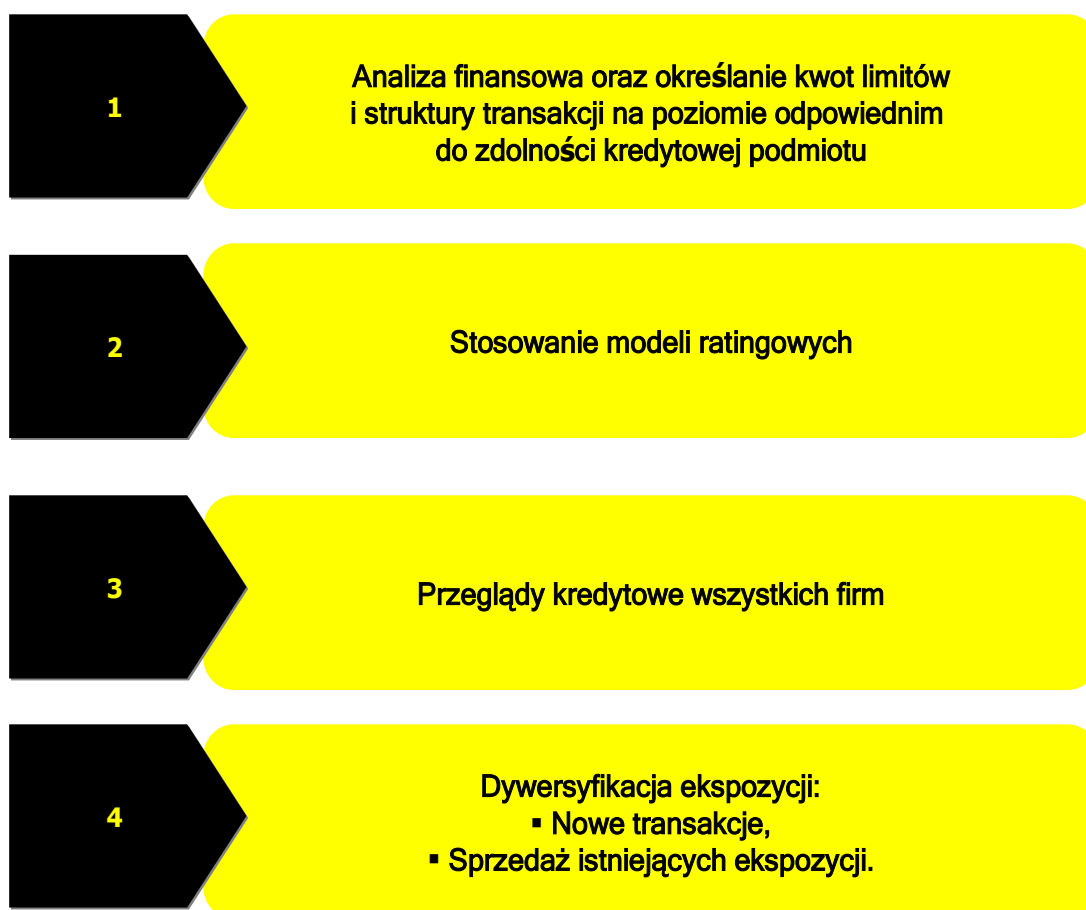
Metodologia ICAAP podlega corocznemu przeglądowi i aktualizacji zarówno w zakresie identyfikacji typów ryzyka jak i stosowanych metodologii. Decyzje o zmianach w procesie są podejmowane przez Zarząd Jednostki Dominującej.

5.2 Proces zarządzania kapitałem

Zarządzanie kapitałem w Grupie ma na celu utrzymywanie kapitału na poziomie adekwatnym do profilu ryzyka działalności Grupy oraz zwiększanie rentowności Grupy i jej wartości dla akcjonariuszy.

Grupa ustala minimalną wartość współczynnika wypłacalności, którą zobowiązana jest utrzymywać, powyżej minimalnego poziomu wymaganego zgodnie z art. 128 ust. 1 pkt. 3 Ustawy Prawo bankowe (8%). Przyjęta wartość współczynnika adekwatności kapitałowej zatwierdzana jest przez Komitet Zarządzania Aktywami i Pasywami, który zatwierdza również mechanizmy alokacji kapitału do poszczególnych linii biznesowych Grupy.

Schemat 9. Działania mające na celu redukcję ryzyka podejmowane w Raiffeisen Bank Polska S.A. i Raiffeisen-Leasing Polska S.A.



5.3 Kalkulacja wymogu regulacyjnego

Kapitał regulacyjny według danych na koniec grudnia 2009 roku był kalkulowany zgodnie z przepisami przewidzianymi dla banków stosujących metodę standardową dla obliczania kwot ekspozycji ważonych ryzykiem. Podstawowym źródłem kapitału na pokrycie wymogów kapitałowych jest kapitał pierwszej kategorii wspomagany przez zobowiązania podporządkowane.

W ciągu 2009 roku Grupa spełniała wymogi regulacyjne dotyczące współczynnika adekwatności kapitałowej.

Tabela 4. Informacje liczbowe dotyczące wymogu regulacyjnego i adekwatności kapitałowej

Rodzaj ryzyka	Ujęcie jednostkowe	Ujęcie skonsolidowane
Ryzyko Kredytowe i Kontrahenta	1 258 010	1 594 224
Ryzyko Rynkowe, w tym:	12 824	12 824
- ryzyko szczególne cen instrumentów dłużnych	9 056	9 056
- ryzyko ogólne stóp procentowych	3 769	3 769
Ryzyko Operacyjne	152 786	174 088
Suma regulacyjnych wymogów kapitałowych	1 423 620	1 781 136
Suma wymogów kapitałowych wyznaczonych z wykorzystaniem modelu wewnętrznego	0	0
Łączny wymóg kapitałowy	1 423 620	1 781 136
Wartość funduszy własnych	2 326 534	2 725 737
Współczynnik adekwatności kapitałowej	13,07%	12,24%

6. Ryzyko kredytowe

6.1 Definicja niewypłacalności

Przygotowując się do przyszłego stosowania metody ratingów wewnętrznych dla potrzeb wyliczania wymogów kapitałowych Grupa wdrożyła wspólną w ramach Grupy RZB definicję niewypłacalności klienta. Zgodnie z tą definicją niewypłacalność występuje w sytuacji, gdy Grupa uznaje, że dłużnik prawdopodobnie nie wywiąże się w pełni ze swoich zobowiązań kredytowych wobec Grupy, bez konieczności podejmowania przez Grupę działań, takich jak realizacja zabezpieczenia, lub w sytuacji gdy którakolwiek z ekspozycji o charakterze zobowiązania kredytowego dłużnika spełnia następujące kryteria niewypłacalności:

dla ekspozycji detalicznych - okres przeterminowania przekracza 90 dni, a kwota przeterminowania jest większa od:

- w przypadku kredytów ratalnych i rewolwingowych - równowartości w złotych kwoty 10 euro, przeliczonej według kursu średniego ogłaszanego przez Narodowy Bank Polski, obowiązującego w dniu sprawozdawczym,
- w przypadku kart kredytowych - 25 złotych;

dla ekspozycji nie będących ekspozycjami detalicznymi - okres przeterminowania przekracza 90 dni, a kwota przeterminowania jest większa od 3 000 złotych.

Należy zaznaczyć, iż w przypadku ekspozycji detalicznych Grupa stosuje definicję niewypłacalności na poziomie instrumentu kredytowego. Stosując powyższą definicję, Grupa zbiera informacje o tego typu zdarzeniach i po spełnieniu wymogów Uchwały ma zamiar zastosować wyliczony na tej podstawie parametr prawdopodobieństwa niewypłacalności w procesie kalkulacji wymogu dla klas aktywów objętych podstawową metodą ratingów wewnętrznych.

Grupa obserwuje i gromadzi dane na temat zmiany ekspozycji klienta po dniu zaistnienia jego niewypłacalności, oraz źródłach spłat tego zadłużenia w celu wykorzystania obliczonych na podstawie tych danych parametrów ryzyka: straty z tytułu niewykonania zobowiązania, oraz współczynnika konwersji kredytowej do wyliczania wymogu dla klas aktywów objętych zaawansowaną metodą ratingów wewnętrznych.

6.2 Utrata wartości

Grupa stosuje Międzynarodowe Standardy Rachunkowości do pomiaru ryzyka kredytowego. Wykorzystywana metodologia identyfikacji ekspozycji kredytowych, które utraciły wartość i wyznaczania wysokości odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości jest zgodna z zapisami Międzynarodowego Standardu Rachunkowości 39 „Instrumenty finansowe – ujmowanie i wycena” (dalej „MSR 39”), w zakresie należności bilansowych, oraz Międzynarodowego Standardu Rachunkowości 37 „Rezerwy, zobowiązania warunkowe i aktywa warunkowe” (dalej „MSR 37”), w zakresie nieodwołalnych zaangażowań pozabilansowych o charakterze kredytowym.

Grupa stosuje trzy podejścia do pomiaru utraty wartości:

- **Analiza na bazie portfelowej**, gdzie analizą objęte są należności, dla których nie zidentyfikowano przesłanek świadczących o utracie wartości.
- **Analiza na bazie modelu indywidualnego**, opartego o zobiektywizowane (parametryczne) określenie momentu wystąpienia przesłanki utraty wartości, oraz oczekiwanych przepływów pieniężnych.
- **Analiza na bazie modelu windykacyjnego**, opartego o oczekiwane przepływy pieniężne określone poprzez eksperckie szacunki pracownika Grupy odpowiedzialnego za restrukturyzację lub windykację danego dłużnika.

6.3 Wartość łącznego zaangażowania kredytowego

Informacje na temat łącznego zaangażowania według stanu na 31 grudnia 2009 roku, w ujęciu jednostkowym i skonsolidowanym prezentują poniższe zestawienia. Zaprezentowana ekspozycja składa się z pozycji bilansowych, pozabilansowych oraz udziałów i obligacji korporacyjnych.

Tabela 5. Zaangażowanie kredytowe w podziale na klasy ekspozycji

Nazwa ekspozycji	Ujęcie jednostkowe	Ujęcie skonsolidowane
Łączna kwota ekspozycji bilansowej i pozabilansowej brutto:	22 410 264	26 952 071
Ekspozycje wobec rządów i banków centralnych	1 080 051	1 080 051
Ekspozycje wobec instytucji finansowych (<i>banków</i>)	621 504	511 192
Ekspozycje wobec przedsiębiorców, w tym:	16 397 368	18 640 521
<i>z tytułu kredytowania specjalistycznego</i>	3 879 865	4 236 714
<i>wobec małych i średnich przedsiębiorstw</i>	2 038 898	2 692 759
Ekspozycje detaliczne ogółem i w podziale wg kategorii ekspozycji:	4 049 855	6 571 502
<i>odnawialne ekspozycje detaliczne</i>	398 129	398 129
<i>pozostałe ekspozycje detaliczne</i>	3 651 726	6 173 373
Ekspozycje kapitałowe	141 615	28 934
Inne aktywa niebędące ekspozycjami kredytowymi (obligacje korporacyjne)	119 871	119 871

Wymogi kapitałowe z tytułu ryzyka kredytowego na dzień 31 grudnia 2009 roku oraz wielkość aktywów ważonych ryzykiem w podziale na grupy podmiotów zgodnie z wymogami Uchwały nr 380/2008 KNF z 17 grudnia 2008 roku w sprawie adekwatności kapitałowej, prezentuje poniższe zestawienie:

Tabela 6. Aktywa ważone ryzykiem (RWA) i wymogi kapitałowe z tytułu ryzyka kredytowego

Grupa ekspozycji	Ujęcie jednostkowe		Ujęcie skonsolidowane	
	RWA	Wymogi kapitałowe	RWA	Wymogi kapitałowe
Rządy i banki centralne	25 841	2 067	25 841	2 067
Samorzędy terytorialne i władze lokalne	19 269	1 542	19 269	1 542
Organy administracji i podmioty nieprowadzące działalności gospodarczej	52 703	4 216	52 703	4 216
Banki wielostronnego rozwoju	0	0	0	0
Organizacje międzynarodowe	0	0	0	0
Instytucje - banki	339 438	27 155	638 192	51 056
Przedsiębiorstwa	8 524 025	681 922	10 095 485	807 639
Detaliczne	1 623 180	129 854	2 923 801	233 904
Zabezpieczenie na nieruchomościach	4 183 271	334 662	4 547 979	363 838
Przeterminowane	746 029	59 682	950 296	76 024
Ekspozycje należące do nadzorczych kategorii wysokiego ryzyka	0	0	0	0
Obligacje zabezpieczone	0	0	0	0
Ekspozycje krótkoterminowe wobec banków i przedsiębiorstw	0	0	0	0
Z tytułu uczestnictwa w instytucjach zbiorowego inwestowania	0	0	0	0
Pozostałe	211 364	16 910	674 229	53 938
Razem:	15 725 120	1 258 010	19 927 795	1 594 224

7. Ryzyko koncentracji

Analiza ryzyka kredytowego z pkt. widzenia koncentracji w ramach Grupy obejmuje analizę struktury:

- geograficznej, gdzie dominują ekspozycje w woj. mazowieckim i wielkopolskim,
- branżowej, gdzie dominują ekspozycje wobec branży: Przetwórstwo przemysłowe i Obsługa nieruchomości, wynajem i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej,
- okresów zapadalności, gdzie dominują ekspozycje do 2 lat, oraz zauważalny jest istotny udział ekspozycji powyżej 9 lat.

Wartość zaangażowania prezentowana w poniższych tabelach składa się z zaangażowania bilansowego i pozabilansowego oraz ekwiwalentu bilansowego transakcji pochodnych w odniesieniu do (%). klientów korporacyjnych, detalicznych i banków. Wartość zaangażowania została zaprezentowana w wartości, która nie uwzględnienia skutków ograniczania ryzyka kredytowego.

Tabela 7. Struktura geograficzna ekspozycji kredytowych w ujęciu jednostkowym

Nazwa	Ekspozycje ogółem	W tym:		Kwoty korekt wartości i rezerw
		Ekspozycje z rozpoznaną utratą wartości	Ekspozycje przeterminowane	
Łączna kwota ekspozycji:	22 530 217	662 452	1 016 633	549 435
POLSKA w tym województwo:	21 124 469	661 388	1 010 466	548 452
- dolnośląskie	1 583 126	63 384	170 433	57 388
- kujawsko-pomorskie	322 840	13 079	16 540	16 712
- lubelskie	855 590	24 231	20 335	19 818
- lubuskie	674 885	57 542	53 574	50 473
- łódzkie	1 054 501	47 988	23 413	27 534
- małopolskie	1 349 453	40 487	82 647	22 076
- mazowieckie	6 495 671	88 043	304 529	89 837
- opolskie	89 192	4 191	9 142	3 523
- podkarpackie	94 694	2 503	5 917	2 616
- podlaskie	154 408	25 266	8 783	22 035
- pomorskie	1 938 636	64 827	94 240	54 260
- śląskie	2 135 852	141 102	42 989	105 546
- świętokrzyskie	658 894	25 837	55 150	27 520
- warmińsko-mazurskie	104 085	2 594	5 371	2 766
- wielkopolskie	3 029 657	47 757	94 425	34 251
- zachodniopomorskie	582 985	12 557	22 978	12 097
ZAGRANICA	1 405 748	1 064	6 167	983

Tabela 8. Struktura geograficzna ekspozycji kredytowych w ujęciu skonsolidowanym

Nazwa	Ekspozycje ogółem	W tym:		Kwoty korekt wartości i rezerw
		Ekspozycje z rozpoznaną utratą wartości	Ekspozycje przeterminowane	
Łączna kwota ekspozycji:	27 184 705	1 147 603	1 618 786	704 631
POLSKA w tym województwo:	25 777 447	1 146 404	1 612 324	703 607
- dolnośląskie	1 905 372	103 098	144 202	71 538
- kujawsko-pomorskie	482 910	38 082	51 552	23 366
- lubelskie	1 045 844	39 107	66 619	25 254
- lubuskie	914 340	89 208	107 240	58 304
- łódzkie	1 209 247	55 356	45 438	30 048
- małopolskie	1 772 445	99 578	159 408	40 516
- mazowieckie	7 514 889	216 552	370 271	127 936
- opolskie	174 838	8 785	18 977	4 578
- podkarpackie	222 614	12 945	24 607	4 747
- podlaskie	409 491	45 009	61 789	29 446
- pomorskie	2 273 174	92 378	124 005	61 874
- śląskie	2 574 754	173 788	126 518	118 574
- świętokrzyskie	742 736	30 449	64 707	28 419
- warmińsko-mazurskie	322 607	25 196	48 953	11 669
- wielkopolskie	3 520 400	91 000	156 061	50 839
- zachodniopomorskie	691 786	25 873	41 977	16 499
ZAGRANICA	1 407 258	1 199	6 462	1 024

Tabela 9. Struktura branżowa ekspozycji kredytowych w ujęciu jednostkowym

Branża	Łączna kwota ekspozycji wg wyceny bilansowej bez uwzględnienia skutków ograniczania ryzyka kredytowego wg głównych grup EKD									Salda korekt wartości i rezerw
	Ekspozycje ogółem	Ekspozycje wobec rządów i banków centralnych	Ekspozycje wobec instytucji finansowych	Ekspozycje wobec przedsiębiorców	Ekspozycje detaliczne	Ekspozycje kapitałowe	Pozycje sekurytyzacyjne	Ekspozycje z rozpoznaną utratą wartości	Inne aktywa niebędące ekspozycjami i kredytowymi	
A Rolnictwo łowiectwo leśnictwo	64 766	0	0	64 190	576	0	0	4 622	0	4 671
B Rybactwo	54	0	0	54	0	0	0	5	0	4
C Górnictwo	9 233	0	0	9 233	0	0	0	2 680	0	1 291
D Przetwórstwo przemysłowe	3 563 526	0	0	3 563 526	0	0	0	297 358	0	213 015
E Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, wodę	156 058	0	0	156 058	0	0	0	102	0	1 375
F Budownictwo	828 377	0	0	828 325	52	0	0	17 563	0	13 134
G Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego	2 735 579	0	0	2 735 546	33	0	0	175 765	0	134 241
H Hotele i restauracje	118 263	0	0	118 263	0	0	0	888	0	928
I Transport, gospodarka magazynowa i łączność	285 867	0	0	285 840	27	0	0	38 567	0	29 968
J Pośrednictwo finansowe	1 851 333	1 080 051	507 316	148 368	0	115 598	0	741	0	5 522

Branża	Łączna kwota ekspozycji wg wyceny bilansowej bez uwzględnienia skutków ograniczania ryzyka kredytowego wg głównych grup EKD									Salda korekt wartości i rezerw
	Ekspozycje ogółem	Ekspozycje wobec rządów i banków centralnych	Ekspozycje wobec instytucji finansowych	Ekspozycje wobec przedsiębiorców	Ekspozycje detaliczne	Ekspozycje kapitałowe	Pozycje sekurytyzacyjne	Ekspozycje z rozpoznaną utratą wartości	Inne aktywa niebędące ekspozycjami i kredytowymi	
K Obsługa nieruchomości, wynajem i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej	3 999 264	0	0	3 973 055	192	26 017	0	16 541	0	18 675
L Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe ubezpieczenia społeczne i powszechne ubezpieczenie zdrowotne	204 648	0	0	204 648	0	0	0	0	0	0
M Edukacja	9 789	0	0	9 789	0	0	0	329	0	350
N Ochrona zdrowia i pomoc społeczna	162 642	0	0	162 642	0	0	0	305	0	381
O Działalność usługowa komunalna	182 405	0	0	182 405	0	0	0	1 353	0	1 384
P Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników	3 025 521	0	0	9 317	3 016 204	0	0	105 633	0	110 174
Q Organizacje i zespoły eksterytorialne	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Razem:	17 197 325	1 080 051	507 316	12 451 259	3 017 084	141 615	0	662 452	0	535 113

Tabela 10. Struktura branżowa ekspozycji kredytowych w ujęciu skonsolidowanym

Branża	Łączna kwota ekspozycji wg wyceny bilansowej bez uwzględnienia skutków ograniczania ryzyka kredytowego wg głównych grup EKD									Salda korekt wartości i rezerw
	Ekspozycje ogółem	Ekspozycje wobec rządów i banków centralnych	Ekspozycje wobec instytucji finansowych	Ekspozycje wobec przedsiębiorców	Ekspozycje detaliczne	Ekspozycje kapitałowe	Pozycje sekurytyzacyjne	Ekspozycje z rozpoznaną utratą wartości	Inne aktywa niebędące ekspozycjami i kredytowymi	
A Rolnictwo łowiectwo leśnictwo	118 145	0	0	85 613	32 532	0	0	16 338	0	1 517
B Rybactwo	531	0	0	152	379	0	0	5	0	89
C Górnictwo	33 180	0	0	23 189	9 991	0	0	5 744	0	2 994
D Przetwórstwo przemysłowe	4 616 061	0	0	4 300 610	315 451	0	0	423 646	0	171 705
E Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, wodę	167 262	0	0	162 396	4 866	0	0	102	0	272
F Budownictwo	1 398 617	0	0	1 100 642	297 975	0	0	59 046	0	19 834
G Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego	3 688 037	0	0	3 165 848	522 189	0	0	231 487	0	45 768
H Hotele i restauracje	181 544	0	0	138 225	43 319	0	0	6 683	0	2 276
I Transport, gospodarka magazynowa i łączność	1 142 249	0	0	660 463	481 786	0	0	182 234	0	53 394
J Pośrednictwo finansowe	1 736 654	1 080 051	511 192	116 345	26 155	2 911	0	3 035	0	847

Branża	Łączna kwota ekspozycji wg wyceny bilansowej bez uwzględnienia skutków ograniczania ryzyka kredytowego wg głównych grup EKD									Salda korekt wartości i rezerw
	Ekspozycje ogółem	Ekspozycje wobec rządów i banków centralnych	Ekspozycje wobec instytucji finansowych	Ekspozycje wobec przedsiębiorców	Ekspozycje detaliczne	Ekspozycje kapitałowe	Pozycje sekurytyzacyjne	Ekspozycje z rozpoznaną utratą wartości	Inne aktywa niebędące ekspozycjami i kredytowymi	
K Obsługa nieruchomości, wynajem i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej	4 508 125	0	0	4 071 442	410 660	26 023	0	106 364	0	9 266
L Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe ubezpieczenia społeczne i powszechne ubezpieczenie zdrowotne	205 497	0	0	204 648	849	0	0	0	0	16
M Edukacja	17 984	0	0	9 820	8 164	0	0	698	0	229
N Ochrona zdrowia i pomoc społeczna	317 158	0	0	172 709	144 449	0	0	994	0	499
O Działalność usługowa komunalna	221 566	0	0	189 689	31 877	0	0	2 402	0	7 020
P Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników	3 161 624	0	0	15 027	3 146 597	0	0	108 825	0	115 555
Q Organizacje i zespoły eksterytorialne	399	0	0	295	104	0	0	0	0	0
Razem:	21 514 633	1 080 051	511 192	14 417 113	5 477 343	28 934	0	1 147 603	0	689 397

Tabela 11. Struktura ekspozycji według okresów zapadalności w ujęciu jednostkowym

Termin zapadalności	Łączna kwota ekspozycji wg wyceny bilansowej bez uwzględnienia skutków ograniczania ryzyka kredytowego wg zapadalności rezydualnej						
	Ekspozycje wobec rządów i banków centralnych	Ekspozycje wobec instytucji finansowych	Ekspozycje wobec przedsiębiorców	Ekspozycje detałiczne	Ekspozycje kapitałowe	Pozycje sekurytyzacyjne	Inne aktywa niebędące ekspozycjami kredytowymi
do 1 roku	1 080 051	495 547	6 389 425	500 193	0	0	0
powyżej 1 roku do 2 lat	0	0	761 012	72 918	0	0	0
powyżej 2 lat do 3 lat	0	2 070	342 862	82 413	141 615	0	0
powyżej 3 lat do 4 lat	0	0	667 136	144 068	0	0	0
powyżej 4 lat do 5 lat	0	0	612 924	128 958	0	0	0
powyżej 5 lat do 6 lat	0	9 699	401 494	177 201	0	0	0
powyżej 6 lat do 7 lat	0	0	205 902	39 442	0	0	0
powyżej 7 lat do 8 lat	0	0	715 478	22 492	0	0	0
powyżej 8 lat do 9 lat	0	0	249 588	28 612	0	0	0
powyżej 9 lat	0	0	2 105 438	1 820 787	0	0	0
Razem:	1 080 051	507 316	12 451 259	3 017 084	141 615	0	0

Tabela 12. Struktura ekspozycji według okresów zapadalności w ujęciu skonsolidowanym

Termin zapadalności	Łączna kwota ekspozycji wg wyceny bilansowej bez uwzględnienia skutków ograniczania ryzyka kredytowego wg zapadalności rezydualnej						
	Ekspozycje wobec rządów i banków centralnych	Ekspozycje wobec instytucji finansowych	Ekspozycje wobec przedsiębiorców	Ekspozycje detailed	Ekspozycje kapitałowe	Pozycje sekurytyzacyjne	Inne aktywa niebędące ekspozycjami kredytowymi
- do 1 roku	1 080 051	499 423	6 557 547	511 924	0	0	0
- powyżej 1 roku do 2 lat	0	0	1 243 874	72 918	0	0	0
- powyżej 2 lat do 3 lat	0	2 070	1 382 836	82 413	28 934	0	0
- powyżej 3 lat do 4 lat	0	0	1 494 965	144 068	0	0	0
- powyżej 4 lat do 5 lat	0	0	1 234 445	128 958	0	0	0
- powyżej 5 lat do 6 lat	0	9 699	946 205	177 201	0	0	0
- powyżej 6 lat do 7 lat	0	0	750 971	39 442	0	0	0
- powyżej 7 lat do 8 lat	0	0	773 159	22 492	0	0	0
- powyżej 8 lat do 9 lat	0	0	343 333	28 612	0	0	0
- powyżej 9 lat	0	0	2 138 306	1 820 787	0	0	0
Razem:	1 080 051	511 192	16 865 641	3 028 815	28 934	0	0

8. Ekspozycje z rozpoznaną utratą wartości i przeterminowane

Zestawienie należności bilansowych analizowanych pod kątem utraty wartości indywidualnie i grupowo z podziałem na poszczególne sektory klientów kredytobiorców, prezentuje poniższe zestawienie:

Tabela 13. Zestawienie należności w ujęciu jednostkowym

	Należności analizowane indywidualnie wartość ekspozycji	Należności analizowane grupowo wartość ekspozycji	Należności razem wg wartości bilansowej
Należności z rozpoznaną utratą wartości	662 452	0	662 452
Klienci indywidualni	105 589	0	105 589
Klienci MIKRO	53 239	0	53 239
Duże przedsiębiorstwa	448 996	0	448 996
Małe i średnie przedsiębiorstwa	54 628	0	54 628
Sektor publiczny	0	0	0
Należności nieprzeterminowane bez rozpoznanej utraty wartości	900 851	12 888 407	13 789 258
Klienci indywidualni	0	2 638 439	2 638 439
Klienci MIKRO	0	482 039	482 039
Duże przedsiębiorstwa	863 660	8 726 577	9 590 237
Małe i średnie przedsiębiorstwa	37 158	682 111	719 269
Sektor publiczny	33	359 241	359 274
Należności przeterminowane bez rozpoznanej utraty wartości	303 360	713 273	1 016 633
Klienci indywidualni	2 105	270 951	273 056
Klienci MIKRO	202	42 113	42 315
Duże przedsiębiorstwa	251 164	366 106	617 270
Małe i średnie przedsiębiorstwa	25 261	24 994	50 255
Sektor publiczny	24 628	9 109	33 737
Razem:	1 866 663	13 601 680	15 468 343

Tabela 14. Zestawienie należności w ujęciu skonsolidowanym

	Należności analizowane indywidualnie wartość ekspozycji	Należności analizowane grupowo wartość ekspozycji	Należności razem wg wartości bilansowej
Należności z rozpoznaną utratą wartości	1 147 603	0	1 147 603
Klienci indywidualni	117 320	0	117 320
Klienci MIKRO	187 124	0	187 124
Duże przedsiębiorstwa	678 492	0	678 492
Małe i średnie przedsiębiorstwa	164 667	0	164 667
Sektor publiczny	0	0	0
Należności nieprzeterminowane bez rozpoznanej utraty wartości	900 851	16 227 216	17 128 067
Klienci indywidualni	0	2 638 439	2 638 439
Klienci MIKRO	0	2 291 740	2 291 740
Duże przedsiębiorstwa	863 660	9 796 085	10 659 745
Małe i średnie przedsiębiorstwa	37 158	1 141 711	1 178 869
Sektor publiczny	33	359 241	359 274
Należności przeterminowane bez rozpoznanej utraty wartości	303 360	1 315 426	1 618 786
Klienci indywidualni	2 105	270 951	273 056
Klienci MIKRO	202	418 900	419 102
Duże przedsiębiorstwa	251 164	489 760	740 924
Małe i średnie przedsiębiorstwa	25 261	126 706	151 967
Sektor publiczny	24 628	9 109	33 737
Razem:	2 351 814	17 542 642	19 894 456

Tabela 15. Uzgodnienia zmiany stanów korekt wartości i rezerw z tytułu ekspozycji z rozpoznaną utratą wartości

Nazwa	Ujęcie jednostkowe	Ujęcie skonsolidowane
Zmiany stanów korekt wartości i rezerw z tytułu ekspozycji z rozpoznaną utratą wartości:	549 435	704 631
Saldo początkowe	354 911	447 103
Kwoty umorzeń należności w ciężar odpisów w danym okresie	-78 420	-78 420
Kwoty odpisów albo rozwiązań na szacowane prawdopodobne straty na ekspozycjach w danym okresie	272 944	335 948
Inne korekty	0	0
Saldo końcowe	549 435	704 631
Korekty wartości i kwoty odzyskane zaliczone bezpośrednio do rachunku zysków i strat	0	0

9. Ryzyko kredytowe kontrahenta w księdze handlowej

Ryzyko kredytowe kontrahenta oznacza ryzyko niewykonania zobowiązania przez kontrahenta transakcji przed ostatecznym rozliczeniem przepływów środków pieniężnych związanych z tą transakcją. Grupa dokonuje obliczania ekwiwalentu bilansowego transakcji pochodnych w celu uwzględnienia ryzyka kredytowego kontrahenta. Wyniki kalkulacji mają swoje odzwierciedlenie w wartości wskaźnika adekwatności kapitałowej.

Tabela 16. Informacje dotyczące ryzyka kredytowego kontrahenta w ujęciu skonsolidowanym

Nazwa	Kwota
Razem:	381 439
Dodatnia wartość godziwa brutto, w tym:	381 439
<i>wartości netto ekspozycji kredytowej z tytułu instrumentów pochodnych</i>	381 439
Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka kredytowego kontrahenta	24 365
Wartość referencyjna zabezpieczających kredytowych transakcji pochodnych	0
Kredytowe transakcje pochodne (referencyjne)	0
Oszacowanie współczynnika alfa	0

10. Ekspozycje kapitałowe nieuwzględnione w portfelu handlowym

Informacje na temat ekspozycji kapitałowych nieuwzględnianych w portfelu handlowym prezentują poniższe zestawienia. Prezentowane ekspozycje kapitałowe dotyczą instrumentów, które nie są notowane na regulowanych rynkach giełdowych. Z uwagi na brak informacji na temat wiarygodnej ceny rynkowej w odniesieniu do tych instrumentów, ich wartość godziwą stanowi wartość bilansowa. Ekspozycje te poddawane są okresowym testom na utratę wartości.

Tabela 17. Ekspozycje kapitałowe nieuwzględniane w portfelu handlowym

Nazwa	Ujęcie jednostkowe	Ujęcie skonsolidowane
Ekspozycje kapitałowe nieuwzględnione w portfelu handlowym	141 615	28 934
Ekspozycje ze względu na cel nabycia	141 615	28 934
Zyski kapitałowe	26 017	26 017
Przyczyny strategiczne	115 598	2 917
Wartość bilansowa	141 615	28 934
Wartość godziwa	141 615	28 934
w tym: <i>inne ekspozycje</i>	0	0
Zrealizowane zyski lub straty w ujęciu skumulowanym w danym okresie	0	0
Niezrealizowane zyski lub straty	0	0
Łączne niezrealizowane zyski i straty z przeszacowania	0	0
Inne pozycje o podobnym charakterze zaliczone do funduszy podstawowych lub uzupełniających	0	0

11. Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka operacyjnego

Dla celów kalkulacji wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka operacyjnego Grupa RZB stosuje tzw. Metodę Standardową (ang. Standardised Approach) określającą zarówno metodę wyliczania wymogu kapitałowego, jak również wymagania dla Grupy Kapitałowej Raiffeisen Bank Polska S.A. w zakresie zarządzania ryzykiem operacyjnym.

W roku 2009 wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka operacyjnego Grupy Kapitałowej Raiffeisen Bank Polska S.A. wynosił **174 mln PLN**.

12. Ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej

Ryzyko stopy procentowej jest to ryzyko na jakie narażony jest wynik finansowy lub wartość ekonomiczna Grupy z powodu zmian stóp procentowych. Dla celów oceny ryzyka stopy procentowej Grupa wykorzystuje następujące metody:

dla księgi bankowej:

- metodologię analizy luki stóp procentowych,
- metodę wartości punktu bazowego BpV,
- metodę VaR,

Tabela 18. Wartości VAR (w mln EUR, termin utrzymywania 10 dni, poziom ufności 99%)

	Ujęcie jednostkowe	Ujęcie skonsolidowane
Księga bankowa	0,458	0,458
Księga bankowa: wykorzystanie limitu	30,50%	30,50%

Na dzień 31 grudnia 2009 roku wartość zagrożona na stopie procentowej (księga bankowa) w horyzoncie 10-dniowym (VaR 10-dniowy) wyniosła 1 881 tysięcy złotych, co stanowiło około 0,08% funduszy własnych Banku.

Poniższe zestawienie prezentuje informacje dotyczącą oceny wrażliwości utrzymywanych pozycji na zmiany stóp procentowych w podziale na walutę oraz terminy.

W zakresie narażenia na ryzyko stopy procentowej pozycji zakwalifikowanych do portfela bankowego, depozyty o nieustalonym terminie wymagalności wykazywane są w pierwszym przedziale zapadalności. Wszystkie kredyty prezentowane są zgodnie z ich kontraktowym terminem przeszacowania. Oznacza to, że nie zostały uwzględnione przyszłe wcześniejsze spłaty kredytów. Jednak ich potencjalny wpływ na ryzyko stopy procentowej jest marginalny, ze względu na stosowaną w Banku politykę udzielania kredytów opartych o zmienne stawki procentowe.

Bank dokonuje pomiaru ryzyka stopy procentowej w księdze bankowej w zakresie powyżej wskazanych metod z częstotliwością dzienną.

Tabela 19. Ryzyko stopy procentowej – BPV (w tysiącach EUR)

Termin	PLN	EUR	USD	CHF	GBP	JPY
bieżące	2 567	1 686	270	17	8	-18
1M	-7 607	-2 731	-608	37	24	29
2M	-642	2 081	659	0	7	0
3M	1 066	1 875	365	-2	17	0
4M	1 892	-141	302	0	0	0
5M	1 202	384	35	4	4	0
6M	1 406	-40	-263	2	1	0
7M	-2 196	-122	-23	1	9	2
8M	238	-180	29	6	0	0
9M	148	-46	13	0	0	0
10M	172	-135	67	1	0	0
11M	143	24	118	1	0	0
12M	177	172	48	2	0	0
Suma	-1 433	2 827	1 014	69	70	12
15M	51	-35	-17	0	0	0
18M	-52	0	5	0	0	0
21M	-1 775	7	-12	0	0	0
24M	-20	-9	13	0	0	0
Suma	-1 795	-37	-10	0	0	0
36M	41	1	0	0	0	0
Suma	41	1	0	0	0	0
48M	48	0	0	0	0	0
Suma	48	0	0	0	0	0
60M	44	0	0	0	0	0
72M	4	0	0	0	0	0
	48	0	0	0	0	0
Suma	-3 091	2 791	1 004	69	70	12

13. Ekspozycje sekurytyzacyjne

Dotychczasowa działalność sekurytyzacyjna prowadzona przez Grupę nakierowana była na osiągnięcie dwóch celów:

- uwolnienie kapitału regulacyjnego,
- sprzedaż przeterminowanych wierzytelności.

Grupa przeprowadziła dwie transakcje sekurytyzacji aktywów, w obydwu występując w roli inicjatora. W obydwu przypadkach w wyniku transakcji nie dochodziło do przekazania prawa własności do sekurytyzowanych ekspozycji bazowych.

W 2006 roku przeprowadzona została syntetyczna sekurytyzacja aktywów dotycząca portfela kredytów dla klientów korporacyjnych. Transakcja sekurytyzacyjna polegała na zawarciu umowy pozabilansowej transakcji kredytowej pomiędzy Grupą a KfW (Kreditanstalt für Wiederaufbau). Pierwotna wartość aktywów i zobowiązań objętych sekurytyzacją wynosiła około 250 mln EUR, wartość portfela zmienia się z częstotliwością miesięczną i może wahać się od 270 mln EUR do 225 mln EUR, co stanowiło ok. 9,5% wartości portfela kredytowego (kredyty dla klientów sektora niefinansowego) – według stanu na koniec 2006 roku.

Celem prowadzonej transakcji sekurytyzacji syntetycznej jest uzyskanie ulgi w kapitale regulacyjnym oraz transfer ryzyka kredytowego. Bank za pomocą nierzeczywistej ochrony kredytowej przeniósł w całości ryzyko kredytowe z sekurytyzowanej puli aktywów bazowych. Bank w transakcji sekurytyzacji syntetycznej występuje w roli inicjatora.

Kwoty ekspozycji ważonych ryzykiem w sekurytyzacji syntetycznej obliczane są zgodnie z § 32-38 Załącznika nr 18 do Uchwały nr 380/2008 KNF. Transakcja w ujęciu rachunkowym nie jest traktowana ani jako sprzedaż, ani inna forma pozyskiwania kapitału. Sekurytyzowane aktywa są rozpoznawane w bilansie Banku w trakcie jej trwania. Bank nie osiąga zatem żadnych zysków z tytułu sprzedaży ani nie zatrzymuje żadnej z transz sekurytyzowanej puli. Bank dokonując transferu istotnej części ryzyka kredytowego poprzez zastosowanie nierzeczywistej ochrony kredytowej w formie gwarancji rozpoznaje tą gwarancję w swoich księgach rachunkowych.

Wartość bilansowa aktywów i zobowiązań objętych tą transakcją na koniec roku 2008 wynosiła 234 mln EUR, na koniec 2009 roku wynosiła 258 mln EUR. Główną korzyścią przedmiotowej transakcji jest transfer ryzyka kredytowego, czego miernikiem jest redukcja regulacyjnego wymogu kapitałowego, oraz brak rozpoznania utraty wartości na aktywach wchodzących w skład portfela.

Zewnętrzną instytucją oceny wiarygodności kredytowej w transakcji sekurytyzacji syntetycznej jest Moody's Ratings.

W 2006 roku Grupa rozpoczęła również program sekurytyzacji wierzytelności z tytułu umów leasingu. W trakcie trzyletniego okresu rewolwingowego Grupa może sprzedawać niewymagalne na dzień sprzedaży wierzytelności wynikające z umów leasingowych do łącznej wartości 640 mln PLN. W styczniu 2008 r. podwyższono limit sprzedanych wierzytelności do 1 mld PLN. W styczniu 2009 roku program sekurytyzacji wszedł w okres amortyzacji, co spowodowało spadek zobowiązań z tego tytułu na dzień 31 grudnia 2009 roku o 46% w porównaniu do roku ubiegłego. W lutym 2010 roku limit programu został zwiększony do 775 mln PLN. Ustanowiono nowy okres rewolwingowy, trwający minimalnie do września 2010 roku i maksymalnie do stycznia 2012 roku.

Nabywcą sekurytyzowanych wierzytelności leasingowych jest spółka ROOF Poland Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie.

Sekurytyzowane wierzytelności leasingowe prezentowane są w aktywach Spółki z uwagi na niespełnienie warunków wyłączenia składnika aktywów z bilansu określonych w MSR 39 OS36, w szczególności warunku obowiązku niezwłocznego przekazywania przepływów pieniężnych ze składnika aktywów.

Tabela 20. Należności objęte sekurytyzacją w ujęciu jednostkowym

Typ aktywów objętych transakcją sekurytyzacji	Rodzaj transakcji	Wartość transakcji 2009	Wartość transakcji 2008	Kwota ryzyka pozostająca w Grupie 2009	Kwota ryzyka pozostająca w Grupie 2008
Należności kredytowe	Syntetyczna	1 058 237	976 448	0	0
Razem:		1 058 237	976 448	0	0

Tabela 21. Należności objęte sekurytyzacją w ujęciu skonsolidowanym

Typ aktywów objętych transakcją sekurytyzacji	Rodzaj transakcji	Wartość transakcji 2009	Wartość transakcji 2008	Kwota ryzyka pozostająca w Grupie 2009	Kwota ryzyka pozostająca w Grupie 2008
Należności kredytowe	Syntetyczna	1 058 237	976 448	0	0
Należności z tytułu umów leasingu	Sprzedaż wierzytelności (true sale)	541 093	1 000 190	0	0
Razem:		1 599 330	1 976 638	0	0

14. Cesja należności

W 2009 roku Bank zbył trzy portfele wierzytelności nieregularnych o łącznej wartości nominalnej 67 615 tys. PLN. Każdy portfel składał się z wierzytelności zaklasyfikowanych zgodnie z odrębnymi przepisami do kategorii straconych, udzielonych osobom fizycznym i mikroprzedsiębiorcom. Wybór nabywców odbył się w formie przetargu zamkniętego. Nabywcami portfeli były dwa niepowiązane ze sobą niestandardyzowane sekurytyzacyjne zamknięte fundusze inwestycyjne. Wszystkie trzy transakcje oparte były o konstrukcję przelewu wierzytelności oraz właściwe przepisy prawa bankowego.

Bank nie oblicza wymogów kapitałowych na ekspozycje podlegające sprzedaży. Wierzytelności były w 100% pokryte rezerwą. W przypadku ich zbycia nie doszło do podziału ryzyka na transze, co jest warunkiem koniecznym do uznania danej struktury za sekurytyzację w rozumieniu Załącznika nr 18 do Uchwały 380/2008 KNF w sprawie adekwatności kapitałowej.

Warszawa, 30 kwietnia 2009 r.

W imieniu Raiffeisen Bank Polska S.A. :

Piotr Czarnecki

imię i nazwisko

Prezes Zarządu

stanowisko/funkcja




podpis

Jan Czeremcha

imię i nazwisko

Wiceprezes Zarządu

stanowisko/funkcja



podpis

Ryszard Drużyński

imię i nazwisko

Wiceprezes Zarządu

stanowisko/funkcja



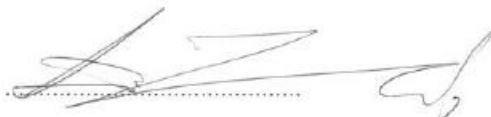
podpis

Łukasz Januszewski

imię i nazwisko

Członek Zarządu

stanowisko/funkcja



podpis

Marek Patuła

imię i nazwisko

Członek Zarządu

stanowisko/funkcja



Podpis

Piotr Konieczny

imię i nazwisko

CFO/CRO

stanowisko/funkcja



Podpis

Patrycja Zenik-Rychlik

imię i nazwisko

Dyrektor Departamentu

Rachunkowości Finansowej
i Podatków

stanowisko/funkcja



podpis